

МОДЕЛ СТАТУТА ОПШТИНЕ

На основу члана 11. и члана 32. тачка 1) Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16 – др. закон и 47/2018) и члана _____ Статута општине _____ („Службени лист општине _____“, број _____), Скупштина општине _____, на седници одржаној _____ године, по прибављеном мишљењу Министарства за државну управу и локалну самоуправу број ____ од _____¹, д о н е л а ј е

С Т А Т У Т

ОПШТИНЕ _____

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим статутом, у складу са законом, уређују се нарочито: права и дужности општине _____ (у даљем тексту: Општина) и начин њиховог остваривања, број одборника Скупштине општине _____ (у даљем тексту: Скупштина општине), организација и рад органа и служби, начин управљања грађана пословима из надлежности Општине, услови за остваривање облика непосредне самоуправе, спровођење поступка јавне расправе приликом припреме општинских аката утврђених овим статутом, оснивање, начин избора органа и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе, услови и облици остваривања сарадње и удруживања Општине, заштита локалне самоуправе и друга питања од значаја за Општину.

Напомена: за општине са мултиетничким саставом становништва, предвидети да се статутом уређује и службена употреба језика и писама националних мањина у складу са законом.

Сви појмови у овом статуту употребљени у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски природни род.

¹ Општине које не поседују писано мишљење Министарства, а благовремено су доставиле предлог статута Министарству ради прибављања мишљења, требало би да се у фусноти позову на члан 41. став 4. Закона о изманама и допунама ЗЛС из 2018. године

Положај Општине

Члан 2.

Општина је основна територијална јединица у којој грађани остварују право на локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Грађани који имају бирачко право и пребивалиште на територији Општине, управљају пословима Општине у складу са законом и овим статутом.

Грађани учествују у остваривању локалне самоуправе путем грађанске иницијативе, збора грађана, референдума, других облика учешћа грађана у обављању послова Општине и преко својих одборника у Скупштини општине, у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Територија

Члан 3.

Територију Општине, утврђену законом, чине насељена места, односно подручја катастарских општина које улазе у њен састав, и то:

насељено место

катастарска општина

Својство правног лица

Члан 4.

Општина има својство правног лица.

Седиште Општине је у насељеном месту _____, улица

_____.

Општина има своју званичну интернет презентацију на адреси
www._____

Печат

Члан 5.

Органи Општине имају печат.

Печат је округлог облика са исписаним текстом: Република Србија, општина _____, назив и седиште органа исписан на српском језику и ћириличким писмом и грбом Републике Србије у средини.

Напомена: У општинама на територији АП Војводине, печат садржи и назив Аутономне покрајине, а текст печата се исписује и на језику и писму националне мањине који је у службеној употреби на територији Општине. Сагласност на изглед и садржину печата даје надлежни орган АП Војводина.

У општинама са мултиетничким саставом становништва, у којима је у службеној употреби и језик и писмо националне мањине, текст печата се исписује и на језику и писму дотичне националне мањине. Сагласност на изглед и садржину печата даје министарство надлежно за послове управе.

Језик и писмо

Члан 6.

На територији Општине у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо.

Напомена: *У општинама са мултиетничким саставом становништва, члан 6. треба да гласи:*

„На територији Општине у службеној употреби је српски језик и ћирилично писмо и(навести језик и писмо националне мањине)

У општинама са насељеним местима у којима припадници једне националне мањине чине најмање 15% од укупног броја становника на територији насељеног места према резултатима последњег пописа становништва, а језик те националне мањине није у службеној употреби, додати став 2. који може да гласи:

„У насељеним местима ...(одредити насељена места²).... имена органа који врше јавна овлашћења, назив Општине, насељених места, тргова и улица и други топоними, исписују се и на језику и писму(навести дотичну националну мањину чији језик није у службеној употреби у Општини)“

Симболи Општине

Члан 7.

Општина има грб и заставу.

Грб Општине _____.

Застава Општине је _____.

Употреба грба и заставе Општине ближе се уређује посебном одлуком Скупштине општине.

Употреба симбола Општине

Члан 8.

Застава и грб Општине могу се истицати само уз државне симболе.

У службеним просторијама органа Општине истичу се само државни симболи и грб и застава Општине.

² Насељена места одређују се имајући у виду традиционалну насељеност припадника нац. мањине и претходно прибављено мишљење националног савета

Напомена: У општинама на територији АП Војводине, став 2. треба да гласи:

„У службеним просторијама органа Општине истичу се државни симболи, симболи АПВ, грб и застава Општине, као и потврђени симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Општине.“

У општинама са мултиетничким саставом становништва, став 2. треба да гласи:

„У службеним просторијама органа Општине истичу се државни симболи, грб и застава Општине, као и потврђени³ симболи националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији Општине.“

Празник Општине

Члан 9.

Општина има празник.

Празник Општине утврђује се посебном одлуком⁴ коју доноси Скупштина општине уз претходну сагласност министарства надлежног за послове локалне самоуправе.

Напомена: у општинама на територији АП Војводина, став 2. треба да гласи:

„Празник општине утврђује се посебном одлуком коју доноси Скупштина општине уз претходну сагласност покрајинског органа надлежног за послове локалне самоуправе.“

Награде и јавна признања

Члан 10.

Општина установљава награде и друга јавна признања организацијама и грађанима за значајна остварења у привреди, науци, уметности, спорту и другим друштвеним областима.

Општина додељује звање „почасни грађанин“ особи чији су рад и достигнућа од посебног значаја за Општину.

Скупштина општине одлучује о додељивању звања „почасни грађанин“ уз претходну сагласност министарства надлежног за послове локалне самоуправе.

Награде и друга јавна признања и звање „почасни грађанин“ додељују се поводом празника Општине.

³ Националне симболе и знамења националних мањина чији је језик у службеној употреби на територији општине, предлажу национални савети, а потврђује Савет за националне мањине

⁴ Празник Општине може се утврдити Статутом у ком случају надлежно министарство, односно покрајински секретаријат даје сагласност на те одредбе предлога Статута

Врсте награда и других јавних признања, поступак, услови и критеријуми за додељивање јавних признања и звања „почасни грађанин“ уређују се посебном одлуком.

Утврђивање назива делова насељених места

Члан 11.

Општина утврђује називе улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места на својој територији посебном одлуком, уз претходну сагласност министарства надлежног за послове локалне самоуправе.

Напомена: у општинама на територији АПВ, овај члан треба да гласи:

„Општина утврђује називе улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места на својој територији посебном одлуком, уз претходну сагласност покрајинског органа надлежног за послове локалне самоуправе.“

У општинама са мултиетничким саставом становништва у којима је у службеној употреби језик националне мањине, додаје се став 2, који треба да гласи:

„У поступку промене назива улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места прибавља се мишљење националног савета националне мањине и савета за међунационалне односе.“

Јавност рада

Члан 12.

Рад органа Општине је јаван.

Јавност рада по правилу обезбеђује се:

1. путем издавања билтена, информатора, преко средстава јавног информисања, презентовањем одлука и других аката јавности и постављањем интернет презентације;
2. организовањем јавних расправа у складу са законом, овим статутом и одлукама органа Општине,
3. организовањем јавних слушања у складу са овим статутом и пословником Скупштине општине и
4. у другим случајевима утврђеним овим статутом и другим актима органа Општине.

Напомена: У општинама са мултиетничким саставом становништва додаје се став 3, који треба да гласи:

„Општина своје информације и обавештења објављује и на језицима и писмима националних мањина који су у службеној употреби у Општини.“

Имовина Општине

Члан 13.

Општина има своју имовину.

Имовином Општине самостално управљају и располажу органи Општине, у складу са законом, овим статутом и другим актима Општине.

У јавној својини Општине сагласно закону су:

- добра у општој употреби на територији Општине (општински путеви, некатегорисани путеви, улице које нису део аутопута или државног пута I и II реда, тргови и јавни паркови и др.);

- комунална мрежа на територији Општине;

- непокретне и покретне ствари и друга имовинска права које користе органи и организације Општине;

- ствари у јавној својини на којима право коришћења имају месне заједнице на територији Општине, установе, јавне агенције и друге организације чији је оснивач Општина;

- друге непокретне и покретне ствари и имовинска права, у складу са законом којим се уређује јавна својина.

II. НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНЕ

Надлежности Општине

Члан 14.

Општина врши послове из своје надлежности утврђене Уставом и законом, као и послове из оквира права и дужности Републике који су јој законом поверени.

Напомена: *За општине које су на територији АП Војводине, члан 14. гласи:*

„Општина врши послове из своје надлежности утврђене Уставом и законом, послове из оквира права и дужности Републике који су јој законом поверени, као и послове које јој повери Аутономна покрајина својом одлуком.“

Надлежности утврђене Уставом и законом

Члан 15.

Општина, преко својих органа, у складу са Уставом и законом:

- 1) доноси статут, буџет и завршни рачун, просторни и урбанистички план и план развоја Општине, као и стратешке планове и програме локалног економског развоја;
- 2) уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, локални превоз, коришћење грађевинског земљишта и пословног простора;
- 3) стара се о изградњи, реконструкцији, одржавању и коришћењу некатегорисаних и општинских путева, као и улица и других јавних објеката од општинског значаја;
- 4) стара се о задовољавању потреба грађана у области просвете (предшколско васпитање и образовање и основно и средње образовање и васпитање), научноистраживачке и иновационе делатности, културе, здравствене и социјалне заштите, дечије заштите, спорта и физичке културе;
- 5) обезбеђује остваривање посебних потреба особа са инвалидитетом и заштиту права осетљивих група;
- 6) стара се о развоју и унапређењу туризма, занатства, угоститељства и трговине;
- 7) доноси и реализује програме за подстицање локалног економског развоја, предузима активности за одржавање постојећих и привлачење нових инвестиција и унапређује опште услове пословања;
- 8) стара се о заштити животне средине, заштити од елементарних и других непогода, заштити културних добара од значаја за Општину;
- 9) стара се о заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта и спроводи политику руралног развоја;
- 10) стара се о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права, родној равноправности, као и о јавном информисању у Општини;
- 11) образује и уређује организацију и рад органа, организација и служби за потребе Општине, организује службу правне помоћи грађанима и уређује организацију и рад мировних већа;
- 12) утврђује симболе Општине и њихову употребу;
- 13) управља општинском имовином и утврђује стопе изворних прихода, као и висину локалних такси;
- 14) прописује прекршаје за повреде општинских прописа;
- 15) обавља и друге послове од локалног значаја одређене законом, као и послове од непосредног интереса за грађане, у складу са Уставом, законом и овим статутом.

Послови из надлежности општина утврђени Уставом и законом, ближе су одређени Јединственим пописом послова јединица локалне самоуправе који обезбеђује министарство надлежно за локалну самоуправу у складу са законом.

Јавне службе Општине

Члан 16.

За остваривање својих права и дужности и за задовољавање потреба локалног становништва, Општина може оснивати предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу, у складу са законом и овим статутом.

Скупштина општине посебном одлуком оснива предузећа, установе и друге организације које врше јавну службу и остварује права оснивача, ако законом или овим статутом за вршење појединих права оснивача није утврђена надлежност другог органа Општине.

Поверавање послова правном или физичком лицу

Члан 17.

Општина може уговором, на начелима конкуренције, јавности, економичности, ефикасности и заштите животне средине, поверити правном или физичком лицу обављање појединих послова из своје надлежности.

Поверавање послова из става 1. овог члана уређује се одлуком Скупштине општине.

III. ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ОПШТИНЕ

Средства за обављање послова и извори средстава

Члан 18.

За обављање послова Општине утврђених Уставом и законом, као и за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике, Општини припадају приходи и примања утврђени законом.

Послови Општине финансирају се из изворних и уступљених прихода, трансфера, примања по основу задуживања и других прихода и примања утврђених законом.

Напомена: У општинама на територији АП Војводине, став 1. гласи:

„За обављање послова општине утврђених Уставом и законом, за обављање законом поверених послова из оквира права и дужности Републике, као и за обављање појединих послова које јој из своје надлежности одлуком повери аутономна покрајина, Општини припадају приходи и примања утврђени законом, односно покрајинском одлуком.“

Ненаменски карактер средстава

Члан 19.

Сви приходи Општине су општи приход буџета и могу се користити за било коју намену, осим оних прихода чији је наменски карактер утврђен законом.

Буџет и завршни рачун

Члан 20.

Скупштина доноси буџет Општине за сваку календарску годину, у којем се исказују сви приходи и примања, задуживања и друге финансијске трансакције, расходи и други издаци, у складу са законом који уређује буџетски систем.

По истеку године за коју је буџет донет саставља се завршни рачун о извршењу буџета Општине.

Одговорност за извршење буџета и извештавање

Члан 21.

За извршење буџета Општине, председник Општине⁵ одговара Скупштини општине.

Општинска управа обавезна је да редовно прати извршење буџета и по потреби, а најмање два пута годишње информисе председника Општине, а обавезно у року од 15 дана по истеку шестомесечног, односно деветомесечног периода.

Председник општине, у року од 15 дана од дана достављања извештаја из става 2. овог члана, усваја и доставља извештај Скупштини општине.

Самодопринос

Члан 22.

За задовољавање потреба грађана у Општини или њеном делу средства се могу прикупљати самодоприносом.

Одлуку о увођењу самодоприноса доносе грађани референдумом, у складу са законом којим је уређено непосредно изјашњавање грађана и овим статутом.

Утврђивање предлога одлуке

Члан 23.

Предлог одлуке о увођењу самодоприноса утврђује Скупштина општине.

Иницијативу за доношење одлуке из става 1. овог члана може поднети најмање једна трећина одборника Скупштине општине и грађани путем грађанске иницијативе.

Уз иницијативу се подноси и програм којим се утврђују извори, намена и начин обезбеђивања укупних финансијских средстава за реализацију пројекта који је предмет одлуке.

⁵ Законом о буџетском систему прописано је да **надлежни извршни орган** одговара скупштини општине за извршење буџета и да је дужан да је редовно извештава о томе, тако да је правно могуће предвидети да је општинско веће одговорно за извршење буџета и подношење извештаја скупштини општине

По примљеној уредној иницијативи, Скупштина општине одлучује о покретању поступка за увођење самодоприноса већином гласова од укупног броја одборника.

Ако Скупштина општине прихвати иницијативу за увођење самодоприноса, доноси закључак којим истовремено одређује рок за припрему нацрта одлуке о увођењу самодоприноса и рок и начин организовања јавне расправе.

Предлог одлуке о увођењу самодоприноса Скупштина општине утврђује већином гласова од укупног броја одборника.

Доношење одлуке о увођењу самодоприноса

Члан 24.

Одлуку о увођењу самодоприноса доносе грађани који имају изборно право и пребивалиште на подручју на којем се средства прикупљају.

Одлуку из става 1. овог члана доносе и грађани који немају изборно право и пребивалиште на подручју на којем се средства прикупљају, ако на том подручју имају непокретну имовину, а средствима самодоприноса се побољшавају услови коришћења те имовине.

Одлука се сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана из ст. 1. и 2. овог члана.

Објављивање одлуке о увођењу самодоприноса

Члан 25.

Одлука о увођењу самодоприноса се објављује на начин на који се објављују акти Општине.

Наменски карактер средстава самодоприноса

Члан 26.

Новчана средства која се прикупљају на основу одлуке о самодоприносу приход су буџета и строго су наменског карактера.

IV. ОРГАНИ ОПШТИНЕ

Органи Општине

Члан 27.

Органи Општине су: Скупштина општине, председник Општине, Општинско веће и Општинска управа.

У складу са законом којим се уређује правобранилаштво, орган Општине је и Општинско правобранилаштво.

Презумпција надлежности

Члан 28.

Послове Општине врше органи Општине у оквиру своје надлежности утврђене законом и овим статутом.

Скупштина општине доноси акте општег карактера.

Ако законом или другим прописом није утврђено који орган је надлежан за обављање послова из надлежности Општине, све послове који се односе на уређивање односа из надлежности Општине врши Скупштина општине, а послове који су по својој природи извршни, врши председник Општине.

Ако се према природи посла не може утврдити надлежност у складу са ставом 2. овог члана, надлежна је Скупштина општине.

1. Скупштина општине

Положај Скупштине општине

Члан 29.

Скупштина општине је највиши орган Општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и овим статутом.

Састав Скупштине општине

Члан 30.

Скупштину општине чине одборници које бирају грађани на непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом и овим статутом.

Сазивање конститутивне седнице

Члан 31.

Седницу новог сазива Скупштине општине сазива председник Скупштине општине претходног сазива, у року од 15 дана од дана објављивања резултата избора.

Уколико председник Скупштине општине из претходног сазива не сазове седницу новог сазива у року из става 1. овог члана, седницу новог сазива сазваће најстарији одборник у року од 15 дана од истека рока из става 1. овог члана.

Седницом председава најстарији одборник до избора председника Скупштине општине.

Конституисање Скупштине

Члан 32.

Скупштина општине се сматра конституисаном избором председника Скупштине општине и постављењем секретара Скупштине општине.

Број одборника

Члан 33.

Скупштина општине има _____ одборника.

Мандат

Члан 34.

Одборници се бирају на четири године.

Одборнику почиње и престаје одборнички мандат под условима и на начин утврђен законом.

Заклетва

Члан 35.

Изабрани одборници полажу заклетву која гласи: „Заклињем се да ћу се у раду Скупштине општине _____ придржавати Устава, закона и Статута општине _____, и да ћу часно и непристрасно вршити дужност одборника, руководећи се интересима грађана.“

Нespoјивост функција

Члан 36.

Одборник не може бити запослени у Општинској управи и лице које именује, односно поставља Скупштина општине.

Ако запослени у Општинској управи буде изабран за одборника, права и обавезе по основу рада мирују му док траје његов одборнички мандат.

Даном потврђивања одборничког мандата лицима која је именовала, односно поставила Скупштина општине престаје функција на коју су именована, односно постављена.

Имунитет одборника

Члан 37.

Одборник не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен због изнетог мишљења или давања гласа на седници Скупштине општине и радних тела.

Права и дужности одборника

Члан 38.

Право је и дужност одборника да учествује у раду Скупштине општине и њених радних тела, предлаже Скупштини општине расправу о одређеним питањима, предлаже радном телу Скупштине општине да организује јавно слушање о предлозима прописа и одлука о којима одлучује Скупштина општине, подноси предлоге одлука и других аката из надлежности Скупштине општине и даје амандмане на предлоге прописа, поставља питања везана за рад органа Општине и учествује у другим активностима Скупштине општине.

Право је одборника да буде редовно обавештаван о питањима од утицаја на вршење одборничке дужности, да на лични захтев добије од органа и служби Општине податке који су му потребни за рад, као и стручну помоћ у припремању предлога за Скупштину општине.

За благовремено достављање обавештења, тражених података, списка и упутстава одговоран је секретар Скупштине општине, а начелник Општинске управе када се обавештење, тражени податак, спис и упутство односе на делокруг и рад Општинске управе.

Одборник има право на заштиту мандата, укључујући и судску заштиту, која се остварује сходном применом закона којим се уређује заштита изборног права у изборном поступку.

Права и дужности одборника ближе се одређују пословником Скупштине општине.

Напомена: *За општине које су у складу са законом образовале општинске управе за поједине области, став 3. треба да гласи:*

„За благовремено достављање обавештења, тражених података, списка и упутстава одговоран је секретар Скупштине општине, а начелник управе за одговарајућу област када се обавештење, тражени податак, спис и упутство односе на делокруг и рад те управе.“

За општине са мултиетничким саставом становништва после става 3. додаје се став који гласи:

„Одборник има право да се обраћа Скупштини општине на једном од језика који је у службеној употреби на територији Општине.“

Накнаде и друга примања одборника

Члан 39.

Право одборника на изгубљену зараду, путне трошкове за долазак и одлазак на седницу Скупштине општине и њених радних тела, дневнице и на накнаду других трошкова везаних за вршење одборничке функције уређује се посебном одлуком Скупштине општине.

Надлежност Скупштине општине

Члан 40.

Скупштина општине, у складу са законом:

- 1) доноси Статут општине и пословник Скупштине општине;
- 2) доноси буџет и усваја завршни рачун буџета;
- 3) утврђује стопе изворних прихода Општине, као и начин и мерила за одређивање висине локалних такса и накнада;
- 4) доноси план развоја Општине, планске документе јавних политика, средњорочне планове и друге планске документе, у складу са законом;
- 5) доноси просторни и урбанистички план Општине;
- 6) доноси прописе и друге опште акте из надлежности општине;
- 7) бира и разрешава локалног омбудсмана;
- 8) расписује општински референдум и референдум на делу територије Општине, изјашњава се о предлозима садржаним у грађанској иницијативи и утврђује предлог одлуке о самодоприносу;
- 9) образује и уређује организацију и рад организација и служби за потребе Општине;
- 10) оснива јавна предузећа и друштва капитала за обављање делатности од општег интереса у складу са законом и овим статутом, даје сагласност на законом одређене опште и друге правне акте и радње јавног предузећа, односно друштва капитала, ради заштите општег интереса;
- 11) оснива установе и организације у области предшколског образовања и васпитања, основног образовања, културе, социјалне заштите, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;

Напомена: *За општине са мултиетничким саставом становништва тачка 11. гласи: „оснива установе и организације у области, предшколског образовања и васпитања, основног образовања и културе од значаја за општину и за припаднике свих националних заједница, социјалне заштите, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, омладине, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;”*

- 12) именује и разрешава надзорни одбор и директора јавног предузећа чији је оснивач, даје сагласност на статут јавног предузећа и врши друга права оснивача у складу са законом и оснивачким актом;
- 13) именује и разрешава управни одбор, надзорни одбор и директора установе, организације и службе чији је оснивач и даје сагласност на њихове статуте у складу са законом;
- 14) бира и разрешава председника Скупштине и заменика председника Скупштине;
- 15) поставља и разрешава секретара и заменика секретара Скупштине;
- 16) бира и разрешава председника Општине и, на предлог председника Општине, бира заменика председника Општине и чланове Општинског већа;
- 17) именује и разрешава главног урбанисту;
- 18) усваја Кадровски план;
- 19) уређује услове и начин обављања комуналних делатности, права и обавезе корисника комуналних услуга, обим и квалитет комуналних услуга и начин вршења надзора над обављањем комуналних делатности, оснива јавна предузећа за обављање комуналне делатности, односно поверава обављање тих делатности друштву капитала или предузетнику, прописује опште услове одржавања комуналног реда и мере за њихово спровођење;
- 20) доноси годишње и средњорочне програме уређивања грађевинског земљишта; одлучује о отуђењу грађевинског земљишта у складу са законом и прописом Општине;
- 21) доноси локалну стамбену стратегију у складу са Националном стамбеном стратегијом, акциони план за њено спровођење и програме стамбене подршке, може основати јавну стамбену агенцију у складу са законом, као и правно лице за обављање послова од јавног интереса у области становања;
- 22) уређује коришћење пословног простора који је у јавној својини Општине, уређује висину закупнине пословног простора и врши друге послове у вези са коришћењем пословног простора, у складу са законом и другим актима Општине;
- 23) уређује критеријуме и поступак давања станова у закуп и њихове куповине;
- 24) прописује висину закупнине за коришћење стамбених зграда, станова и гаража у јавној својини Општине;
- 25) ближе уређује коришћење, одржавање и управљање стварима у јавној својини Општине;
- 26) уређује начин коришћења превозних средстава у јавној својини Општине;
- 27) уређује ближе услове за обављање такси превоза путника;
- 28) доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и интересима и специфичностима

- Општине и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине;
- 29) доноси годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, утврђује противерозионе мере и њихово спровођење, одлучује о привођењу пашњака другој култури;
- 30) доноси програм развоја туризма у складу са Стратегијом; утврђује висину боравишне таксе на територији Општине;
- 31) доноси локални акциони план за борбу против корупције на нивоу Општине и образује стално радно тело за праћење спровођења локалног акционог плана;
- 32) доноси програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака, уређује држање и заштиту домаћих животиња и кућних љубимаца, у складу са законом;
- 33) доноси оперативни план за воде II реда, одређује место и начин коришћења воде за рекреацију, укључујући и купање;
- 34) доноси акциони план за спровођење Националне стратегије за младе на територији Општине, може основати канцеларију за младе⁶;
- 35) доноси програм и план енергетске ефикасности;
- 36) одлучује о прибављању и отуђењу непокретности у јавној својини Општине, заснивању хипотеке на непокретностима у јавној својини Општине, као и о преносу права својине на другог носиоца права јавне својине;
- 37) одлучује о улагању ствари у јавној својини Општине и права у капитал јавног предузећа и друштва капитала чији је оснивач, у складу са законом;
- 38) одлучује о преносу права коришћења на стварима у својини Општине, установама, јавним агенцијама и другим организацијама чији је оснивач Општина;
- 39) одлучује о давању концесије када су јавна тела и предмет концесије у надлежности Општине, даје сагласност на концесиони акт;
- 40) даје сагласност и усваја предлог пројекта јавно-приватног партнерства, даје сагласност на нацрт јавног уговора у пројекту јавно-приватног партнерства и даје овлашћење председнику Општине да потпише јавни уговор у име Општине;
- 41) образује Штаб за ванредне ситуације, доноси план и програм развоја система заштите и спасавања;
- 42) образује робне резерве и утврђује њихов обим и структуру;
- 43) утврђује општинске таксе и друге локалне приходе који Општини припадају по закону;

⁶ Могуће је и пожељно да ова канцеларија буде у саставу општинске управе, јер је такво решење економичније а не угрожава остваривање циљева и задатака које канцеларија обавља

- 44) утврђује висину доприноса за уређивање грађевинског земљишта;
 - 45) утврђује накнаду за комуналне услуге и даје сагласност на одлуку о промени цена комуналних услуга, у складу са законом;
 - 46) утврђује критеријуме и поступак за регресирање трошкова боравка у предшколској установи за децу из материјално угрожених породица;
 - 47) доноси акт о јавном задуживању Општине, у складу са законом којим се уређује јавни дуг;
 - 48) прописује радно време угоститељских, трговинских и занатских објеката;
 - 49) даје мишљење о републичком, покрајинском и регионалном просторном плану;
 - 50) оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности;
 - 51) подноси иницијативу за покретање поступка оснивања, укидања или промене територије Општине;
 - 52) предлаже Влади Републике Србије утврђивање јавног интереса за експропријацију у корист Општине;
 - 53) даје мишљење о законима којима се уређују питања од интереса за локалну самоуправу;
 - 54) разматра извештај о раду и даје сагласност на програм рада корисника буџета;
 - 55) одлучује о сарадњи и удруживању са градовима и општинама, удружењима, хуманитарним и другим организацијама;
 - 56) информисе јавност о свом раду;
 - 57) покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије којим се повређује право на локалну самоуправу;
- Напомена:** *За општине на територији АП Војводина, тачка 57. гласи:*
„покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или аутономне покрајине којим се повређује право на локалну самоуправу;“
- 58) организује службу правне помоћи грађанима;
 - 59) уређује организацију и рад мировних већа;
 - 60) утврђује празник Општине;
 - 61) даје сагласност на употребу имена, грба и другог обележја Општине;
 - 62) уређује поступак, услове и критеријуме за додељивање јавних признања и почасних звања које додељује Општина и одлучује о додели јавних признања и почасних звања;
 - 63) одлучује о називима улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места;

- 64) разматра и усваја годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина;
- 65) разматра извештаје Савета за међунационалне односе;⁷
- 66) разматра извештај о раду локалног омбудсмана,
- 67) разматра годишњи извештај главног урбанисте о стању у простору⁸;
- 68) усваја Етички кодекс понашања функционера (у даљем тексту: Етички кодекс);
- 69) доноси мере и усваја препоруке за унапређење људских и мањинских права;
- 70) обавља и друге послове утврђене законом и овим статутом.

Кворум за рад и одлучивање

Члан 41.

Скупштина општине одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја одборника.

Скупштина општине одлучује већином гласова присутних одборника, уколико законом или овим статутом није друкчије одређено.

Скупштина општине већином гласова од укупног броја одборника:

- 1) доноси Статут;
- 2) доноси буџет и усваја завршни рачун буџета;
- 3) доноси план развоја Општине и стратегије којима се утврђују правци деловања Општине у одређеној области;
- 4) доноси просторни план;
- 5) доноси урбанистичке планове;
- 6) одлучује о јавном задуживању Општине;
- 7) одлучује о сарадњи и удруживању са другим јединицама локалне самоуправе и о сарадњи са јединицама локалне самоуправе у другим државама;
- 8) одлучује о образовању, подручју за које се образује, промени подручја и укидању месних заједница и других облика месне самоуправе;
- 9) одлучује о називима улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељених места;
- 10) утврђује празник Општине;⁹
- 11) одлучује о додели звања „почасни грађанин“ Општине;
- 12) усваја Етички кодекс и
- 13) одлучује и у другим случајевима утврђеним законом и овим статутом.

Напомена: за општине са мултинационалним саставом, после тачке 11) треба додати нову тачку која гласи:

⁷ За општине које образују Савет за међунационалне односе

⁸ За општине које су преузеле решења предложена Моделом одлуке о главном урбанисти, СКГО, 2015. година

⁹ Ако се празник утврђује посебном одлуком

„доноси одлуку о делокругу, саставу, избору чланова и начину рада Савета за међунационалне односе;“.

Сазивање

Члан 42.

Седницу Скупштине општине сазива председник Скупштине општине, по потреби, а најмање једном у три месеца.

Председник Скупштине општине је дужан да седницу закаже на захтев председника Општине, Општинског већа или једне трећине одборника, у року од седам дана од дана подношења захтева, тако да дан одржавања седнице буде најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева.

У ситуацијама које оправдавају хитност у сазивању седнице, председник Скупштине општине може заказати седницу у року који није краћи од 24 часа од пријема захтева.

Захтев за сазивање седнице из става 3. овог члана мора да садржи разлоге који оправдавају хитност сазивања, као и образложење последица које би наступиле њеним несазивањем.

Минималан рок за сазивање седнице Скупштине општине из става 3. овог члана, не односи се на сазивање седнице Скупштине општине у условима проглашене ванредне ситуације.

Ако председник Скупштине општине не закаже седницу у року из става 2. овог члана, седницу може заказати подносилац захтева, а председава одборник кога одреди подносилац захтева.

Председник Скупштине општине може одложити седницу коју је сазвао само у случају када не постоји кворум потребан за рад, а у другим случајевима о одлагању седнице одлучује Скупштина општине.

Јавност рада

Члан 43.

Седнице Скупштине општине су јавне.

За јавност рада Скупштине општине одговоран је председник Скупштине општине.

Позиви и материјал за седнице Скупштине општине достављају се средствима информисања ради упознавања јавности.

Седницама Скупштине општине могу присуствовати представници средстава јавног информисања, овлашћени представници предлагача, као и друга заинтересована лица, у складу са пословником Скупштине општине.

У случају да не постоји могућност да сви заинтересовани присуствују седници Скупштине, председник Скупштине ће одлучити коме ће омогућити присуство седници полазећи од редоследа пријављивања и интереса пријављених за тачке на дневном реду.

Скупштина општине може одлучити да седница Скупштине не буде јавна из разлога безбедности и других разлога утврђених законом.

Радна тела Скупштине општине

Члан 44.

Скупштина општине оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности.

Радна тела дају мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина општине и обављају друге послове утврђене овим статутом и пословником Скупштине општине.

Пословником Скупштине општине утврђују се број и задаци сталних радних тела, избор, права и дужности председника и чланова сталних радних тела, као и друга питања од значаја за рад сталних радних тела.

Актом о образовању повременог радног тела утврђују се његов назив и област за коју се оснива, задаци радног тела, број чланова радног тела, рок за извршење задатака, права и дужности председника и чланова радног тела и друга питања од значаја за рад радног тела.

Јавно слушање

Члан 45.

Радно тело може организовати јавно слушање о предлозима одлука и других прописа о којима одлучује Скупштина општине.

Организовање и спровођење јавног слушања, као и обавештавање председника Скупштине општине и јавности о изнетим мишљењима и ставовима на јавном слушању, ближе се уређују Пословником Скупштине општине.

Посебна радна тела Скупштине општине

Члан 46.

Поред сталних радних тела предвиђених Пословником Скупштине општине, Скупштина општине оснива као стална радна тела: Савет за праћење примене Етичког кодекса, Савет за младе, Кориснички савет јавних служби и Комисију за родну равноправност¹⁰.

Скупштина општине оснива, као стална радна тела, органе за спровођење избора за чланове савета месних заједница: Изборну комисију за спровођење избора за чланове савета месних заједница (у даљем тексту: Изборна комисија) и Другостепену изборну комисију.

Услове за рад посебних радних тела из ст. 1. и 2. овог члана, као и обављање стручних и административно-техничких послова, обезбеђује Општинска управа.

¹⁰ Наведена радна тела не морају се уредити статутом, већ се могу као и сва друга радна тела предвидети Пословником скупштине, а у Моделу су предвиђена и уређена у намери да се истакне њихов значај и потреба образовања у свим јединицама локалне самоуправе

Савет за праћење примене Етичког кодекса

Члан 47.

Савет за праћење примене Етичког кодекса:

- 1) прати да ли се функционери придржавају одредаба Етичког кодекса;
- 2) прикупља информације које се односе на понашање функционера у вези са Етичким кодексом;
- 3) прати и анализира догађаје и појаве од значаја за успешну примену Етичког кодекса;
- 4) промовише примену Етичког кодекса у Општини и шире;
- 5) предлаже и самостално спроводи радње које воде унапређењу примене Етичког кодекса;
- 6) пружа савете и мишљења функционерима, грађанима, средствима јавног информисања, органима и организацијама у вези са применом Етичког кодекса;
- 7) остварује сарадњу са институцијама које раде у сродним делатностима;
- 8) обавља друге послове одређене овим статутом и другим прописима.

Чланови Савета не могу бити одборници нити изабрана, постављена и именована лица у Општини.

Број чланова, начин рада и овлашћења Савета уређују се актом Скупштине општине.

Савет за младе

Члан 48.

Савет за младе:

- 1) иницира и учествује у изради локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе;
- 2) учествује у изради посебних локалних акционих планова, програма и политика у сагласности са Националном стратегијом за младе и прати њихово остваривање;
- 3) даје мишљење о питањима од значаја за младе и о њима обавештава органе општине;
- 4) даје мишљење на нацрте прописа и одлука које доноси Скупштина општине у областима значајним за младе;
- 5) усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини општине, председнику Општине и Општинском већу;

- 6) иницира припрему пројеката или учешће Општине у програмима и пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Општине;
- 7) подстиче сарадњу између Општине и омладинских организација и удружења и даје подршку реализацији њихових активности;
- 8) подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односи на омладину и о томе обавештава органе општине;
- 9) даје мишљење о предлозима пројеката од значаја за младе који се делимично или потпуно финансирају из буџета општине, прати њихово остваривање и даје своје мишљење надлежном органу Општине.

Састав и мандат Савета за младе

Члан 49.

Савет за младе има _____ чланова.

Председник и чланови Савета за младе бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани.

Избор чланова Савета за младе

Члан 50.

Председника и чланове Савета за младе бира Скупштина општине на предлог председника Општине, председника Скупштине општине, одборничких група, месних заједница, удружења грађана, омладинских организација и удружења, школа и других јавних служби.

Скупштина општине бира чланове Савета за младе из састава грађана, стручњака, представника удружења, представника школа и других јавних служби водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина у национално мешовитим срединама.

Најмање половину чланова Савета за младе чине млади узраста од 15 до 30 година који су активностима и поступцима значајно афирмисали позитивну улогу и значај младих у локалној заједници, односно који су добитници школске, факултетске, научне односно друге награде од значаја за различите области интересовања младих.

Остале чланове Савета за младе бира Скупштина општине под условом да поседују вишегодишње искуство у раду са проблемима младих, доказану стручност односно да су активно учествовали у већем броју активности од важности за младе.

Кориснички савет јавних служби

Члан 51.

Скупштина општине образује Кориснички савет јавних служби као стално радно тело састављено од _____чланова.

Кориснички савет јавних служби разматра планове, програме и извештаје јавних служби и о свом ставу обавештава Скупштину општине и јавност.

Кориснички савет јавних служби нарочито разматра остварени ниво квалитета и обима услуга јавних служби, као и цене комуналних производа и услуга, односно висину накнаде за услуге јавних служби.

Чланове Корисничког савета бира Скупштина општине на предлог радних тела Скупштине општине, одборничких група и удружења грађана.

Председник и најмање половина чланова Корисничког савета не могу бити из састава одборника, функционера и запослених у Општини, односно у јавним службама чији је оснивач Општина.

Престанком мандата Скупштине општине престаје мандат члановима Корисничког савета.

Комисија за родну равноправност

Члан 52.

Комисија за родну равноправност разматра предлоге одлука и других општих аката које доноси Скупштина општине, прати остваривање родне равноправности, предлаже активности и предузимање мера, посебно оних којима се остварује политика једнаких могућности на нивоу Општине.

У раду Комисије за родну равноправност могу, по позиву, учествовати и друга лица без права одлучивања.

Актом о образовању Комисије одређује се број и састав чланова Комисије, мандат, задаци, начин рада Комисије и друга питања значајна за рад Комисије.

Изборна комисија

Члан 53.

Изборну комисију чине председник и најмање _____чланова које именује Скупштина општине.

Изборна комисија има секретара кога именује Скупштина општине и који учествује у раду Изборне комисије без права одлучивања.

Председник, чланови Изборне комисије и секретар, именују се на четири године, а по истеку мандата могу бити поново именовани.

Председник, чланови изборне комисије и њен секретар имају заменике.

За председника, заменика председника, секретара и заменика секретара Изборне комисије именују се лица која имају стечено високо образовање из научне области правне науке на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године

или специјалистичким студијама на факултету, са најмање три година радног искуства у струци.

Изборна комисија спроводи изборе за чланове Савета месне заједнице искључиво у сталном саставу.

Чланови Изборне комисије и њихови заменици могу бити само грађани који имају изборно право, као и пребивалиште на територији Општине.

Задаци и овлашћења Изборне комисије

Члан 54.

Изборна комисија приликом спровођења избора за Савет месне заједнице:

1) стара се о законитости спровођења избора за чланове савета месне заједнице;

2) одређује бирачка места;

3) одређује бирачке одборе и именује њихове чланове;

4) даје упутства бирачким одборима у погледу спровођења поступка избора за чланове савета месне заједнице;

5) прописује обрасце и организује техничке припреме за спровођење избора;

6) утврђује да ли су изборне листе сачињене и поднете у складу са Упутством за спровођење избора за чланове савета месне заједнице;

7) проглашава листу кандидата;

8) утврђује облик и изглед гласачких листића, број гласачких листића за бирачка места и записнички их предаје бирачким одборима;

9) одлучује о приговорима поднетим у поступку избора за чланове савета месне заједнице;

10) утврђује и објављује резултате избора за чланове савета месне заједнице;

11) подноси извештај Скупштини општине о спроведеним изборима за чланове савета месне заједнице.

Задаци и овлашћења Изборне комисије, као и начин рада и одлучивања, ближе се утврђују одлуком Скупштине општине којом се уређују месне заједнице.

Другостепена изборна комисија

Члан 55.

Другостепена изборна комисија је орган за спровођење избора који у другом степену одлучује о приговорима на одлуке Изборне комисије

Другостепену изборну комисију чине председник и четири члана.

Другостепена изборна комисија има секретара кога именује Скупштина општине и који учествује у раду Изборне комисије без права одлучивања.

Другостепена изборна комисија одлучује већином гласова од укупног броја чланова.

Председник, најмање један члан и секретар Другостепене изборне комисије морају да имају стечено високо образовање из научне области правне науке на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету, са најмање пет година радног искуства у струци.

Председник, чланови Другостепене изборне комисије и секретар, именују се на четири године и могу поново да буду именовани.

Задаци и овлашћења Другостепене изборне комисије, као и начин рада и одлучивања, ближе се утврђују одлуком Скупштине општине којом се уређују месне заједнице.

Председник Скупштине

Члан 56.

Скупштина општине има председника Скупштине.

Председник Скупштине организује рад Скупштине општине, сазива и председава њеним седницама, остварује сарадњу са председником Општине и Општинским већем, стара се о остваривању јавности рада, потписује акта која Скупштина општине доноси и обавља друге послове утврђене законом и овим статутом.

Председник Скупштине може бити на сталном раду у Општини.

Избор председника Скупштине

Члан 57.

Председник Скупштине се бира из реда одборника, на предлог најмање трећине одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине.

Одборник може да учествује у предлагању само једног кандидата.

Ако је предложено више кандидата, а ниједан од предложених кандидата не добије потребну већину гласова, понавља се поступак кандидовања и избора.

Разрешење председника Скупштине

Члан 58.

Председник Скупштине може бити разрешен пре истека мандата:

- 1) на лични захтев,
- 2) на предлог најмање трећине одборника.

Предлог се подноси у писаној форми и мора бити образложен.

Разрешење се врши на начин и по поступку који је предвиђен за његов избор.

Заменик председника Скупштине

Члан 59.

Председник Скупштине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Заменик председника Скупштине бира се и разрешава на исти начин као и председник Скупштине.

Ако заменику председника Скупштине мирују права из радног односа услед избора на ту функцију, заменик председника Скупштине може бити на сталном раду у Општини.

Секретар Скупштине

Члан 60.

Скупштина општине има секретара који се стара о обављању стручних послова у вези са сазивањем и одржавањем седница Скупштине и њених радних тела и руководи административним пословима везаним за њихов рад.

Секретар Скупштине се поставља на четири године, на предлог председника Скупштине, и може бити поново постављен.

За секретара Скупштине општине може бити постављено лице које има стечено високо образовање из научне области правне науке на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету, са положеним стручним испитом за рад у органима управе и радним искуством од најмање три године.

Скупштина општине може, на образложен предлог председника Скупштине, разрешити секретара и пре истека мандата.

Секретар има заменика који га замењује у случају његове одсутности.

Заменик секретара Скупштине општине поставља се и разрешава на исти начин и под истим условима као и секретар.

Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике који врши надзор над радом и актима Скупштине општине.

Напомена: *За општине на територији Аутономне покрајине, став 7. гласи:*

„Секретар Скупштине је одговоран за благовремено достављање података, списка и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима Скупштине општине.“

Пословник Скупштине

Члан 61.

Начин припреме, вођење и рад седнице Скупштине општине и њених радних тела и друга питања везана за њихов рад уређују се пословником Скупштине.

Пословник доноси Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

2. Извршни органи Општине

Извршни органи

Члан 62.

Извршни органи Општине су председник Општине и Општинско веће.

а) Председник Општине

Избор председника и заменика председника Општине

Члан 63.

Председника Општине бира Скупштина општине, из реда одборника, на време од четири године, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја одборника Скупштине општине.

Председник Општине има заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Председник Скупштине општине предлаже кандидата за председника Општине.

Кандидат за председника Општине предлаже кандидата за заменика председника Општине из реда одборника кога бира Скупштина општине на исти начин као председника Општине.

Нespoјивост функција

Члан 64.

Председнику Општине и заменику председника Општине избором на ове функције престаје мандат одборника у Скупштини општине.

Председник Општине и заменик председника Општине на сталном су раду у Општини.

Надлежност

Члан 65.

Председник Општине:

- 1) представља и заступа Општину;
- 2) предлаже начин решавања питања о којима одлучује Скупштина општине;

- 3) наредбодавац је за извршење буџета;
- 4) оснива општинску службу за инспекцију коришћења буџетских средстава и службу за интерну ревизију Општине¹¹;
- 5) оснива буџетски фонд и утврђује програм коришћења средстава буџетског фонда, у складу са законом;
- 6) даје сагласност на опште акте којима се уређују број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета Општине и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета Општине;
- 7) усмерава и усклађује рад Општинске управе;

Напомена: за општине које образују више општинских управа, тачка 7. треба да гласи:

„усмерава и усклађује рад општинских управа образованих за поједине области;“

- 8) представља Општинско веће, сазива и води његове седнице;
- 9) доноси појединачне акте за које је овлашћен законом, овим статутом или одлуком Скупштине општине;
- 10) доноси решење о давању у закуп грађевинског земљишта у јавној својини Општине у складу са законом, другим прописима и програмом коришћења грађевинског земљишта;
- 11) одлучује о давању у закуп, односно на коришћење непокретности у јавној својини Општине, у складу са законом и прописом Општине;
- 12) одлучује о прибављању и располагању покретним стварима у јавној својини Општине;
- 13) даје претходну сагласност носиоцима права коришћења на стварима у јавној својини Општине (месним заједницама, установама и другим организацијама) за давање у закуп тих ствари;
- 14) врши распоред службених зграда и пословних просторија у јавној својини Општине;
- 15) закључује уговоре у име Општине, на основу овлашћења из закона, статута и одлука Скупштине општине;
- 16) у име Општине закључује колективне уговоре за органе и за предузећа, установе и друге јавне службе чији је оснивач Општина;
- 17) одлучује о организовању и спровођењу јавних радова;
- 18) закључује уговор о донацији од физичког или правног лица;

¹¹ У појединим општинама ове службе је основало општинско веће, што је правно могуће, па у случају да општина остаје при том опредељењу, ову надлежност председника општине треба изоставити и предвидети је као надлежност општинског већа

- 19) доноси одлуку о проглашењу ванредне ситуације у Општини у складу са законом, командант је Општинског штаба за ванредне ситуације по положају, доноси одлуку о проглашењу и о укидању ванредне ситуације на предлог Општинског штаба за ванредне ситуације;
- 20) доноси одлуку о проглашењу дана жалости у Општини;
- 21) усваја извештаје¹² о извршењу буџета Општине и доставља их Скупштини општине;
- 22) информише јавност о свом раду;
- 23) подноси жалбу Уставном суду Републике Србије ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Општине онемогућава вршење надлежности Општине;
- 24) образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;
- 25) поставља и разрешава помоћнике председника општине;
- 26) доноси акта из надлежности Скупштине општине у случају ратног стања или елементарних непогода, с тим што је дужан да их поднесе на потврду Скупштини чим она буде у могућности да се сасатане;
- 27) врши и друге послове утврђене овим статутом и другим актима Општине.

Председник Општине је одговоран за благовремено достављање података, списа и исправа, када то захтева надлежни орган Републике који врши надзор над радом и актима извршних органа Општине.

Напомена: За општине на територији АП Војводине, став 2. гласи:

„Председник општине је одговоран за благовремено достављање података, списа и исправа, када то захтева надлежни орган Републике, односно Аутономне покрајине који врши надзор над радом и актима извршних органа Општине.“

Помоћници председника Општине

Члан 66.

Председник Општине може да има -----¹³помоћника који обављају послове из појединих области (економски развој, урбанизам, примарна здравствена заштита, заштита животне средине, туризам, пољопривреда, комуналне делатности, развој месних заједница и др.)¹⁴.

Помоћници председника Општине покрећу иницијативе, предлажу пројекте и дају мишљења у вези са питањима која су од значаја за развој Општине у

¹² Ускладити са изабраним решењем из члана 21. овог статута

¹³ Највише 3 помоћника, у зависности од броја становника према подацима последњег пописа становништва

¹⁴ Области за које се постављају помоћници требало би одредити статутом, а у Моделу су дате примера ради

областима за које су постављени и врше и друге послове по налогу председника Општине.

Председник Општине поставља и разрешава помоћнике, који обављају послове најдуже док траје дужност председника општине.

Помоћници председника Општине постављају се у Кабинету председника Општине.

6) Општинско веће

Састав и избор

Члан 67.

Општинско веће чине председник Општине, заменик председника Општине, као и _____¹⁵ чланова Општинског већа.

Председник Општине је председник Општинског већа.

Заменик председника Општине је члан Општинског већа по функцији.

Чланове Општинског већа бира Скупштина општине, на период од четири године, тајним гласањем, већином од укупног броја одборника.

Кандидате за чланове Општинског већа предлаже кандидат за председника Општине.

Када одлучује о избору председника Општине, Скупштина општине истовремено и обједињено одлучује о избору заменика председника Општине и чланова Општинског већа.

Чланови Општинског већа могу бити на сталном раду у Општини.

Нespoјивост функција

Члан 68.

Чланови Општинског већа не могу истовремено бити и одборници, а могу бити задужени за једно или више одређених подручја из надлежности Општине.

Одборнику који буде изабран за члана Општинског већа престаје одборнички мандат.

Надлежност

Члан 69.

Општинско веће:

- 1) предлаже Статут, буџет и друге одлуке и акте које доноси Скупштина;
- 2) непосредно извршава и стара се о извршавању одлука и других аката Скупштине општине;
- 3) доноси одлуку о привременом финансирању у случају да Скупштина општине не донесе буџет пре почетка фискалне године;

¹⁵ Највише 9 чланова у зависности од броја становника према подацима последњег пописа становништва

- 4) оснива општинску службу за инспекцију коришћења буџетских средстава и службу за интерну ревизију Општине;

Алтернатива: брисати тачку 4) уколико је опредељена надлежност председника општине за оснивање ових служби

- 5) врши надзор над радом Општинске управе, поништава или укида акте Општинске управе који нису у сагласности са законом, статутом и другим општим актом или одлуком које доноси Скупштина општине;

Напомена: за општине које образују више општинских управа, тачка 5) треба да гласи:

„врши надзор над радом општинских управа образованих за поједине области, поништава или укида акте општинске управе образоване за поједину област који нису у сагласности са законом, статутом и другим општим актом или одлуком које доноси Скупштина општине;

- 6) решава у управном поступку у другом степену о правима и обавезама грађана, предузећа и установа и других организација у управним стварима из надлежности Општине;
- 7) прописује посебне елементе процене ризика и учесталост вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика из изворне надлежности Општине, као и посебне елементе плана одређеног инспекцијског надзора из изворне надлежности Општине;
- 8) прати реализацију програма пословања и врши координацију рада јавних предузећа чији је оснивач Општина;
- 9) подноси тромесечни извештај о раду јавних предузећа Скупштини општине, ради даљег извештавања у складу са законом којим се уређује правни положај јавних предузећа;
- 10)предлаже акта које доноси Скупштина општине ради заштите општег интереса у јавном предузећу и друштву капитала чији је оснивач Општина;
- 11)одлучује решењем о употреби средстава текуће и сталне буџетске резерве;
- 12)стара се о извршавању поверених надлежности из оквира права и дужности Републике;

Напомена: за општине на територији АПВ, тачка 12) треба да гласи:

„стара се о извршавању поверених надлежности из оквира права и дужности Републике, односно аутономне покрајине“;

- 13)поставља и разрешава начелника Општинске управе;

Напомена: за општине које образују више општинских управа, тачка 13) треба да гласи:

„поставља и разрешава начелнике општинских управа“

14)поставља општинског правобраниоца¹⁶;

15)доноси План одбране Општине¹⁷ који је саставни део Плана одбране Републике Србије, усклађује припреме за одбрану правних лица у делатностима из надлежности Општине са Планом одбране Републике Србије, доноси одлуку о организовању и функционисању цивилне заштите и јединица опште намене;

Напомена: у општинама на територији АПВ, тачка 15) треба да гласи:

„доноси План одбране Општине који је саставни део Плана одбране Републике Србије, усклађује припреме за одбрану правних лица у делатностима из надлежности Општине са одбрамбеним припремама аутономне покрајине и Планом одбране Републике Србије, доноси одлуку о организовању и функционисању цивилне заштите и јединица опште намене;

16)доноси Процену угрожености и План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама и План заштите од удеса;

17)образује жалбену комисију;

18)образује стручна саветодавна радна тела за поједине послове из своје надлежности;

19) информише јавност о свом раду;

20)доноси пословник о раду на предлог председника Општине;

21)врши и друге послове, у складу са законом.

Одлуку из тачке 3) овог члана, Општинско веће доноси већином гласова од укупног броја чланова Општинског већа¹⁸.

Положај председника Општине у Општинском већу

Члан 70.

Председник Општине представља Општинско веће, сазива и води његове седнице.

Председник Општине је одговоран за законитост рада Општинског већа.

Председник Општине је дужан да обустави од примене одлуку Општинског већа за коју сматра да није сагласна закону.

Кворум за рад и одлучивање

Члан 71.

¹⁶ Предложено решење је у складу са Моделом одлуке о општинском/градском правобранилаштву који је израдила СКГО 2014. године

¹⁷ Предложено решење је у складу са препоруком Регионалног Центра Министарства одбране

¹⁸ Могуће је предвидети и двотрећинску већину од укупног броја чланова Општинског већа

Општинско веће може да одлучује ако седници присуствује већина од укупног броја његових чланова.

Општинско веће одлучује већином гласова присутних чланова ако законом или овим статутом за поједина питања није предвиђена друга већина.

Пословник Општинског већа

Члан 72.

Организација, начин рада и одлучивања Општинског већа, детаљније се уређују његовим пословником, у складу са законом и овим статутом.

Привредни савет

Члан 73.

Општинско веће образује Привредни савет.

Привредни савет даје иницијативе, сугестије и мишљења везана за економски развој, разматра стратегије, планове, програме и одлуке од значаја за привреду и прати њихово спровођење.

Задаци, начин рада и одлучивања Привредног савета ближе се уређују Пословником Општинског већа.

Састав Привредног савета

Члан 74.

Председника и _____ чланова Привредног савета именује Општинско веће на време трајања мандата Општинског већа.

Чланове Привредног савета могу предлагати удружења грађана, месне заједнице, привредна удружења и предузетници.

Председник и најмање једна половина чланова Привредног савета именују се из састава привредника и предузетника, односно њихових удружења.

Подношење извештаја Скупштини општине

Члан 75.

Председник Општине и Општинско веће дужни су да редовно извештавају Скупштину општине, по сопственој иницијативи или на њен захтев, а најмање једном годишње, о извршавању одлука и других аката Скупштине општине.

Општинско веће је дужно да Скупштини општине подноси тромесечни извештај о раду.

Разрешење и оставка председника Општине

Члан 76.

Председник Општине може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на образложен предлог најмање трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

О предлогу за разрешење председника Општине мора се расправљати и одлучивати у року од 15 дана од дана достављања предлога председнику Скупштине општине, уз примену минималног рока за сазивање седнице из члана 42. ст. 3. и 5. овог статута.

Ако Скупштина не разреши председника Општине, одборници који су поднели предлог за разрешење не могу поново предложити разрешење председника Општине пре истека рока од шест месеци од одбијања претходног предлога.

Председник општине може поднети оставку.

О поднетој оставци председника Општине, председник Скупштине општине обавештава одборнике на почетку прве наредне седнице Скупштине.

Дејство разрешења и оставке председника Општине

Члан 77.

Разрешењем, односно оставком председника Општине престаје мандат заменика председника Општине и Општинског већа.

Разрешење и оставка заменика председника Општине, односно члана Општинског већа

Члан 78.

Заменик председника Општине, односно члан Општинског већа, може бити разрешен пре истека времена на које је биран, на предлог председника Општине или најмање једне трећине одборника, на исти начин на који је изабран.

Председник Општине је дужан да истовремено са предлогом за разрешење заменика председника Општине или члана Општинског већа, Скупштини општине поднесе предлог за избор новог заменика председника Општине или члана Општинског већа, која истовремено доноси одлуку о разрешењу и о избору.

У случају да Скупштина општине разреши заменика председника Општине или члана Општинског већа на предлог једне трећине одборника, председник општине је дужан да на првој наредној седници Скупштине општине поднесе предлог за избор новог заменика председника Општине, односно члана Општинског већа.

О поднетој оставци заменика председника Општине или члана Општинског већа, председник Скупштине општине обавештава одборнике на почетку прве наредне седнице Скупштине општине.

У случају из става 4. овог члана, председник Општине је дужан да на наредној седници Скупштине општине поднесе предлог за избор новог заменика председника Општине, односно члана Општинског већа.

**Вршење текућих послова по престанку мандата
због разрешења или оставке**

Члан 79.

Председник Општине, заменик председника Општине или члан Општинског већа који су разрешени или су поднели оставку, остају на дужности и врше текуће послове, до избора новог председника Општине, заменика председника Општине или члана Општинског већа.

**Престанак мандата извршних органа Општине
због престанка мандата Скупштине**

Члан 80.

Престанком мандата Скупштине општине престаје мандат председнику Општине и Општинском већу, с тим да они врше текуће послове из своје надлежности до ступања на дужност новог председника Општине и Општинског већа, односно председника и чланова привременог органа ако је Скупштини мандат престао због распуштања Скупштине.

3. Општинска управа

ВАРИЈАНТА I

-за општине које су општинску управу организовале као јединствен орган

Општинска управа

Члан 81.

Управне послове у оквиру права и дужности Општине и одређене стручне и административно-техничке послова за потребе Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа, врши Општинска управа.

Надлежност

Члан 82.

Општинска управа:

- 1) припрема прописе и друге акте које доноси Скупштина општине, председник Општине и Општинско веће;
- 2) извршава одлуке и друге акте Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа;

- 3) решава у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација у управним стварима из надлежности Општине;
- 4) обавља послове управног надзора над извршавањем прописа и других општих аката Скупштине општине;
- 5) извршава законе и друге прописе чије је извршавање поверено Општини;
- 6) води законом прописане евиденције и стара се о њиховом одржавању;
- 7) обавља стручне и административно-техничке послове за потребе рада Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа;
- 8) пружа помоћ месној заједници у обављању административно-техничких и финансијско-материјалних послова;
- 9) доставља извештај о свом раду на извршењу послова из надлежности Општине и поверених послова, председнику Општине, Општинском већу и Скупштини општине, по потреби, а најмање једном годишње.

Начела деловања општинске управе

Члан 83.

Општинска управа поступа према правилима струке, непристрасно и политички неутрално и дужна је да сваком омогући једнаку правну заштиту у остваривању права, обавеза и правних интереса.

Општинска управа дужна је да грађанима омогући брзо и делотворно остваривање њихових права и правних интереса.

Општинска управа дужна је да грађанима даје потребне податке и обавештења и пружа правну помоћ.

Општинска управа дужна је да сарађује са грађанима и да поштује личност и достојанство грађана.

Када органи Општине решавају о правима, обавезама или правним интересима физичког или правног лица, односно друге странке, Општинска управа по службеној дужности врши увид, прибавља и обрађује податке из евиденција, односно регистара које у складу са посебним прописима воде државни органи, органи територијалне аутономије, јединица локалне самоуправе и имаоци јавних овлашћења, у складу са законом.

Увид, прибављање и обрада података из евиденција, односно регистара који се воде у електронском облику у поступку из става 5. овог члана, врши се путем информационог система који обезбеђује сигурност и заштиту података о личности.

У поступку из става 5. овог члана Општинска управа може вршити увид, прибављати и обрађивати само оне податке који су законом или посебним прописом утврђени као неопходни за решавање о одређеном праву, обавези или правном интересу странке.

Организација Општинске управе

Члан 84.

Општинска управа образује се као јединствени орган.

У Општинској управи образују се унутрашње организационе јединице за вршење сродних управних, стручних и других послова.

Руковођење

Члан 85.

Општинском управом руководи начелник.

За начелника Општинске управе може бити постављено лице које има стечено високо образовање из научне области правне науке на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету, најмање пет година радног искуства у струци и положен државни стручни испит за рад у органима државне управе.

Постављење начелника и заменика начелника Општинске управе

Члан 86.

Начелника Општинске управе поставља Општинско веће, на основу јавног огласа, на пет година.

Начелник Општинске управе може имати заменика који га замењује у случају његове одсутности и спречености да обавља своју дужност.

Заменик начелника Општинске управе се поставља на исти начин и под истим условима као начелник.

Руководиоце организационих јединица у управи распоређује начелник Општинске управе.

Одговорност начелника

Члан 87.

Начелник за свој рад и рад Општинске управе одговара Општинском већу.

Уређење Општинске управе

Члан 88.

Одлуку о Општинској управи доноси Скупштина општине на предлог Општинског већа.

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији Општинске управе, посебних органа, служби и организација обједињује начелник Општинске управе и доставља Општинском већу на усвајање.

Овлашћења у вршењу управног надзора

Члан 89.

Општинска управа у обављању управног надзора може:

- 1) наложити решењем извршење мера и радњи у одређеном року;
- 2) изрећи новчану казну¹⁹;
- 3) поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и поднети захтев за покретање прекршајног поступка;
- 4) издати привремено наређење, односно забрану;
- 5) обавестити други орган, ако постоје разлози, за предузимање мера за које је тај орган надлежан;
- 6) предузети и друге мере за које је овлашћена законом, прописом или општим актом.

Овлашћења и организација за обављање послова из става 1. овог члана, ближе се уређују одлуком Скупштине општине.

Примена прописа о управном поступку

Члан 90.

У поступку пред Општинском управом, у коме се решава о правима, обавезама и интересима грађана и правних лица, примењују се прописи о управном поступку.

Сукоб надлежности

Члан 91.

Општинско веће решава сукоб надлежности између Општинске управе и других предузећа, установа и организација кад на основу одлуке Скупштине општине одлучују о појединим правима грађана, правних лица или других странака.

Начелник Општинске управе решава сукоб надлежности између унутрашњих организационих јединица.

Услови за обављање управних послова

Члан 92.

Послове Општинске управе који се односе на остваривање права, обавеза и интереса грађана и правних лица могу обављати лица која имају прописану школску спрему, положен стручни испит за рад у органима државне управе и одговарајуће радно искуство, у складу са законом и другим прописом.

¹⁹ Извршено усаглашавање са Законом о прекршајима

Изузеће

Члан 93.

О изузећу начелника Општинске управе решава Општинско веће.

О изузећу службеног лица у Општинској управи решава начелник.

ВАРИЈАНТА II

- за општине које образују више општинских управа

Организација Општинске управе

Члан 81.

За вршење управних послова у оквиру права и дужности општине и одређених стручних и административно-техничких послова за потребе Скупштине, председника Општине и Општинског већа, образују се општинске управе за поједине области, односно послове (у даљем тексту: општинске управе).

Број, назив и делокруг послова за које се образују општинске управе, утврђује се актом о организацији општинских управа.

Начела деловања општинских управа

Члан 82.

Општинске управе поступају према правилима струке, непристрасно и политички неутрално и дужне су да сваком омогуће једнаку правну заштиту у остваривању права, обавеза и правних интереса.

Општинске управе дужне су да грађанима омогуће брзо и делотворно остваривање њихових права и правних интереса.

Општинске управе дужне су да грађанима дају потребне податке и обавештења и пружају правну помоћ.

Општинске управе дужне су да сарађују са грађанима и да поштују личност и достојанство грађана.

Када органи Општине решавају о правима, обавезама или правним интересима физичког или правног лица, односно друге странке, општинске управе по службеној дужности врше увид, прибављају и обрађују податке из евиденција, односно регистара које у складу са посебним прописима воде државни органи, органи територијалне аутономије, јединица локалне самоуправе и имаоци јавних овлашћења, у складу са законом.

Увид, прибављање и обрада података из евиденција, односно регистара који се воде у електронском облику у поступку из става 5. овог члана, врши се путем информационог система који обезбеђује сигурност и заштиту података о личности.

У поступку из става 5. овог члана Општинска управа може вршити увид, прибављати и обрађивати само оне податке који су законом или посебним прописом утврђени као неопходни за решавање о одређеном праву, обавези или правном интересу странке.

Надлежност

Члан 83.

Општинске управе, у оквиру свог делокруга:

- 1) припремају прописе и друге акте које доноси Скупштина општине, председник Општине и Општинско веће;*
- 2) извршавају одлуке и друге акте Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа;*
- 3) решавају у управном поступку у првом степену о правима и дужностима грађана, предузећа, установа и других организација у управним стварима из надлежности Општине;*
- 4) обављају послове управног надзора над извршавањем прописа и других општих аката Скупштине општине;*
- 5) извршавају законе и друге прописе чије је извршавање поверено Општини;*
- 6) воде законом прописане евиденције и старају се о њиховом одржавању;*
- 7) обављају стручне и административно-техничке послове за потребе рада Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа;*
- 8) пружају помоћ месној заједници у обављању административно-техничких и финансијско-материјалних послова;*
- 9) достављају извештај о свом раду на извршењу послова из надлежности Општине и поверених послова, председнику Општине, Општинском већу и Скупштини општине по потреби, а најмање једном годишње.*

Руковођење

Члан 84.

Општинским управама руководе начелници општинских управа (у даљем тексту: начелник).

За начелника може бити постављено лице које има стечено високо образовање из одговарајуће области у односу на делокруг управе, на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, мастер струковним студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету, најмање пет година радног искуства у струци и положен државни стручни испит за рад у органима државне управе..

Начелника поставља Општинско веће, на основу јавног огласа, на пет година.

Начелник може имати заменика који га замењује у случају његове одсутности или спречености да обавља своју дужност.

Заменик начелника се поставља на исти начин и под истим условима као и начелник.

Одговорност начелника

Члан 85.

Начелник за свој рад и рад општинске управе којом руководи одговара Општинском већу у складу са овим статутом и актом о организацији општинских управа.

Уређење општинских управа

Члан 86.

Одлуку о организацији општинских управа доноси Скупштина општине на предлог Општинског већа.

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији општинске управе, посебних органа, служби и организација обједињује начелник управе надлежне за опште, правне или нормативно правне послове²⁰ и доставља Општинском већу на усвајање.

Унутрашње организационе јединице

Члан 87.

У општинским управама, за вршење сродних послова, образују се унутрашње организационе јединице.

Руководиоце унутрашњих организационих јединица у општинским управама распоређује начелник.

Овлашћења у вршењу управног надзора

Члан 88.

Општинске управе у обављању управног надзора могу:

- 1) наложити решењем извршење мера и радњи у одређеном року;*
- 2) изрећи новчану казну²¹;*
- 3) поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и поднети захтев за покретање прекршајног поступка;*
- 4) издати привремено наређење, односно забрану;*
- 5) обавестити други орган, ако постоје разлози, за предузимање мера за које је тај орган надлежан;*

²⁰ Определити надлежност према конкретној организацији општинских управа

²¹ Извршено усаглашавање са Законом о прекршајима

б) предузети и друге мере за које је овлашћена законом, прописом или општим актом.

Овлашћења и организација за обављање послова из става 1. овог члана ближе се уређују одлуком Скупштине општине.

Примена прописа о управном поступку

Члан 89.

У поступку пред општинском управом, у коме се решава о правима, обавезама и интересима грађана и правних лица, примењују се прописи о управном поступку.

Сукоб надлежности

Члан 90.

Општинско веће решава сукоб надлежности између општинских управа, као и између општинске управе и других предузећа, организација и установа кад на основу одлуке Скупштине општине одлучују о појединим правима грађана, правних лица или других странака.

Начелник решава сукоб надлежности између унутрашњих организационих јединица у оквиру општинске управе.

Услови за обављање управних послова

Члан 91.

Послове општинских управа, који се односе на остваривање права, обавеза и интереса грађана и правних лица, могу обављати лица која имају прописану школску спрему, положен стручни испит за рад у органима државне управе и одговарајуће радно искуство, у складу са законом и другим прописом.

Изузеће

Члан 92.

О изузећу начелника решава Општинско веће.

О изузећу службеног лица у општинској управи решава начелник."

4. Општинско правобранилаштво

Члан 94.

Послове правне заштите имовинских права и интереса Општине обавља Општинско правобранилаштво.

Образовање, уређење и организација, као и друга питања од значаја за рад Општинског правобранилаштва, утврђују се одлуком Скупштине општине у складу са основама за уређење и организацију правобранилаштва прописаних законом.

V. НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Облици непосредног учешћа грађана

Члан 95.

Грађани Општине непосредно учествују у остваривању послова Општине путем грађанске иницијативе, збора грађана и референдумом.

Грађанска иницијатива

Члан 96.

Грађани путем грађанске иницијативе предлажу Скупштини општине доношење акта којим ће се уредити одређено питање из надлежности Општине, промену статута или других аката и расписивање референдума у складу са законом.

Општинска управа је дужна да грађанима пружи стручну помоћ приликом формулисања предлога садржаног у грађанској иницијативи.

Грађанска иницијатива пуноважно је покренута ако је листа потписника грађанске иницијативе састављена у складу са законом и ако је исту потписало 5% од укупног броја грађана са бирачким правом.

О предлогу из става 1. овога члана, Скупштина општине је дужна да одржи расправу и да достави образложен одговор грађанима у року од 60 дана од дана добијања предлога.

Збор грађана

Члан 97.

Збор грађана расправља и даје предлоге о питањима из надлежности органа Општине.

Сазивање збора

Члан 98.

Збор грађана сазива се за насељено место или део насељеног места, који може бити: заселак, улица, део градског насеља, подручје месне заједнице или другог облика месне самоуправе.

Збор грађана сазива председник Општине, председник Скупштине општине, овлашћени представник месне заједнице или другог облика месне самоуправе, најмање 50 грађана са пребивалиштем на подручју за које се збор сазива и најмање једна четвртина одборника, најмање осам дана пре дана одржавања.

Општинска управа је дужна да пружи помоћ сазивачу у сазивању и припремању одржавања збора грађана.

Предлог за сазивање збора може упутити орган Општине надлежан за одлучивање о питању које се разматра на збору.

О сазваном збору, грађани се обавештавају истицањем акта о сазивању збора на интернет презентацији Општине, на огласној табли Општине, преко средстава информисања или на други уобичајен начин.

Сазивач је обавезан да обавести Општинску управу о одржавању збора.

Рад збора и утврђивање ставова збора

Члан 99.

Збором грађана председава сазивач или лице које он овласти.

Збор грађана разматра предлоге и заузима ставове о њима ако му присуствује 5% грађана са бирачким правом са подручја за које је збор сазван.

Право учешћа у разматрању питања, покретању иницијатива и предлагању појединих решења, имају сви пунолетни грађани Општине.

Право одлучивања на збору грађана имају и грађани чије је пребивалиште или имовина на подручју за које је збор сазван.

Одлуке на збору грађана се доносе већином присутних грађана са правом одлучивања.

Општинска управа дужна је да пружи стручну помоћ грађанима приликом формулисања предлога, односно захтева збора грађана, а пре њиховог упућивања надлежним органима Општине.

Начин рада и начин утврђивања ставова збора уређују се одлуком Скупштине општине.

Поступање надлежног органа Општине по одржаном збору

Члан 100.

Органи Општине дужни су да у року од 60 дана од дана одржавања збора грађана, размотре захтеве и предлоге грађана, заузму став о њима, односно донесу одговарајућу одлуку или меру и о томе обавесте грађане.

Референдум

Члан 101.

Скупштина општине може на сопствену иницијативу, већином гласова од укупног броја одборника, да распише референдум о питањима из своје надлежности.

Скупштина општине дужна је да распише референдум о питању из своје надлежности на захтев грађана Општине.

Захтев грађана из става 2. овог члана пуноважан је ако је листа потписника захтева састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10% грађана са бирачким правом на територији Општине.

Одлука путем референдума донета је ако се за њу изјаснила већина грађана са бирачким правом на територији Општине која је гласала, под условом да је гласало више од половине укупног броја грађана са бирачким правом на територији Општине.

Одлука донета на референдуму је обавезна, а Скупштина општине је не може ставити ван снаге, нити изменама и допунама мењати њену суштину у периоду од годину дана од дана доношења одлуке.

Референдум на делу територије Општине

Члан 102.

Скупштина општине дужна је да распише референдум на делу територије Општине о питању које се односи на потребе, односно интересе становништва тог дела територије, ако је листа потписника захтева за расписивање референдума састављена у складу са законом и ако је исту потписало најмање 10% бирача са пребивалиштем на делу територије Општине за који се тражи расписивање референдума.

Петиција грађана

Члан 103.

Петиција је писано обраћање појединца или групе грађана са пребивалиштем на територији Општине, којим се од одређеног органа Општине тражи да покрене поступак или предузме меру или радњу из своје надлежности.

Петиција обавезно садржи:

- 1) Назив органа коме се упућује,
- 2) Правни основ за подношење петиције са захтевом да се на петицију одговори,
- 3) Јасно формулисан захтев, односно предлог подносиоца, са образложењем,
- 4) Име, презиме и пребивалиште подносиоца петиције и
- 5) Потпис подносиоца петиције

Орган Општине коме је упућена петиција је дужан да у року од 30 дана од дана достављања, обавести подносиоца петиције о свом ставу поводом захтева, односно предлога садржаних у петицији.

Општинска управа је дужна да грађанима пружи стручну помоћ у формулисању петиције, као и да им пружи потребне податке и обавештења од значаја за формулисање образложеног захтева, односно предлога садржаних у петицији.

Притужбе грађана

Члан 104.

Органи Општине дужни су да свима омогуће подношење притужби на свој рад и на неправилан рад запослених у Општинској управи и њихов однос према грађанима.

Органи Општине дужни су да испитају наводе истакнуте у притужби, који указују на пропусте и неправилности у њиховом раду и да у складу са законом покрену одговарајући поступак за санкционисање и отклањање пропуста и неправилности.

Органи Општине дужни су да дају подносиоцу притужбе, одговоре и информације о томе да ли је и како по притужби поступљено у року од 30 дана, ако подносилац притужбе то захтева.

VI. ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ОПШТИНЕ

Савет за развој општине

Члан 105.

Оснива се Савет за развој општине као самостално радно тело.

Савет за развој општине:

- 1) иницира утврђивање приоритета у области развоја Општине;
- 2) учествује у изради стратешких и појединачних планова развоја у областима од значаја за развој Општине;
- 3) подстиче развој и прати партнерства између Општине и надлежних органа и организација, месних заједница и удружења грађана, у циљу стварања и спровођења развојних пројеката;
- 4) иницира и учествује у утврђивању локалне политике и мера у социјалној заштити, образовању, здравственој заштити, запошљавању, одрживом развоју, као и у другим областима од значаја за развој Општине;
- 5) предлаже моделе финансирања активности у области социјалне политике, образовања, здравствене заштите, запошљавања, одрживог развоја, као и у другим областима од значаја за развој Општине;
- 6) иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима у циљу унапређења услуга и обезбеђења права грађана, која су у надлежности Општине;
- 7) прати и даје мишљење о реализацији стратешких и појединачних планова развоја Општине;
- 8) даје мишљење о предлозима развојних пројеката у општини који се делимично или потпуно финансирају из буџета општине, прати њихово остваривање и даје своје мишљење о томе, надлежном органу Општине;
- 9) на основу одлуке надлежног органа Општине учествује у партнерским програмима и пројектима које спроводи Општина са републичким и

покрајинским органима и установама, јединицама локалне самоуправе и домаћим и међународним организацијама и партнерима.

Састав и мандат Савета за развој општине

Члан 106.

Савет за развој општине има _____ чланова

Чланови Савета за развој општине бирају се на период од четири године, а по истеку мандата могу бити поново изабрани.

Чланове Савета за развој општине бира Скупштина општине из реда грађана и стручњака у областима од значаја за локалну самоуправу, на предлог председника Општине, Општинског већа, одборничких група, месних заједница, удружења грађана, струковних и професионалних удружења или јавних служби Општине, водећи рачуна о равноправности полова и заступљености припадника националних мањина.

За члана Савета за развој општине може бити изабран кандидат који испуњава најмање један од следећих услова:

- 1) доказану стручност и дугогодишње ангажовање на унапређењу Општине у питањима од значаја за развој Општине;
- 2) активно учешће у већем броју реализованих активности – пројеката од важности за Општину;
- 3) вишегодишње искуство и доказану стручност у професионалном раду у установама и организацијама и удружењима грађана у областима од значаја за Општину, као што су: локални економски развој, туризам, пољопривреда, комунална инфраструктура и урбанистички развој, култура, просвета, здравствена и социјална заштита и др.

Начин рада Савета за развој општине

Члан 107.

Председник Савета за развој општине организује рад Савета за развој општине, сазива и председава седницама, остварује сарадњу са органима Општине, и обавља друге послове утврђене пословником Савета за развој општине.

Председника Савета за развој општине бирају чланови Савета за развој општине у складу са пословником Савета за развој општине.

Седнице Савета за развој општине сазива председник Савета најмање једном у три месеца или на писани захтев органа Општине или једне трећине чланова Савета за развој општине у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Стручне и административне послове у вези са радом Савета за развој општине обавља Општинска управа.

Средства за рад Савета обезбеђују се из буџета Општине, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Начин рада Савета за развој општине ближе се уређује пословником Савета за развој општине.

Јавна анкета

Члан 108.

Органи Општине могу консултовати грађане о питањима из своје надлежности.

Консултације из става 1. овог члана врше се путем јавне анкете.

Јавна расправа

Члан 109.

Јавна расправа представља скуп различитих активности, предузетих у унапред предвиђеном временском оквиру, у циљу прибављања предлога и ставова грађана о нацрту неког акта.

Јавна расправа обавезно укључује организовање најмање једног отвореног састанка представника надлежних органа Општине, односно јавних служби са заинтересованим грађанима, представницима удружења грађана и средстава јавног обавештавања (округли столови, трибине, презентације и сл.) и прикупљање предлога, сугестија и мишљења грађана и осталих учесника у јавној расправи у писаној или електронској форми.

Орган надлежан за организовање јавне расправе је дужан да грађанима из свих делова Општине омогући учешће у јавној расправи.

Начин и поступак организовања и спровођења јавне расправе ближе се уређује посебном одлуком Скупштине општине.

Време трајања јавне расправе

Члан 110.

Јавна расправа траје најмање 20 дана.

Објављивање отпочињања рада на припреми прописа

Члан 111.

Надлежни орган Општине је дужан да на интернет презентацији Општине, односно на други примерен начин обавести јавност да је отпочео рад на припреми прописа које доноси скупштина.

Обавезна јавна расправа Члан 112.

Органи Општине дужни су да одрже јавну расправу:

- 1) у поступку припреме статута;
- 2) у поступку припреме буџета Општине (у делу планирања инвестиција);
- 3) у поступку припреме стратешких планова развоја;
- 4) у поступку утврђивања стопа изворних прихода Општине;
- 5) у поступку припреме просторних и урбанистичких планова;
- 6) у другим случајевима предвиђеним законом и статутом Општине.

Јавна расправа из става 1. овог члана спроводи се о нацрту акта (одлуке, плана и другог акта у припреми), а може се спровести и раније на предлог органа надлежног за припрему и утврђивање нацрта.

Јавну расправу из става 1. овог члана организује Општинско веће на начин и у време које предложи орган надлежан за утврђивање нацрта, ако овим статутом или посебном одлуком из члана 109. став 4. овог статута није другачије одређено.

Јавна расправа на основу предлога, односно захтева Члан 113.

Јавна расправа може се спровести у поступку доношења других опшних аката из надлежности Скупштине општине, на основу захтева предлагача општег акта, једне трећине одборника или предлога 100 грађана.

Ради спровођења јавне расправе, предлог грађана је потребно да својим потписима подржи најмање 100 грађана са бирачким правом на територији Општине.

Прикупљање потписа грађана за спровођење јавне расправе из става 1. овог члана, спроводи се у складу са прописима који уређују грађанску иницијативу.

Надлежно радно тело Скупштине општине одлучује по примљеном предлогу, односно захтеву из става 1. овог члана.

Уколико надлежно радно тело Скупштине општине прихвати предлог, односно захтев из става 1. овог члана, Општинско веће организује јавну расправу, по правилу, на начин и у време које је у тим поднесцима предложено.

Организовање јавне расправе Члан 114.

Општинско веће организује јавну расправу, одређује начин спровођења, место и време трајања јавне расправе.

Општинско веће упућује јавни позив грађанима, удружењима, стручној и осталој јавности, за учешће у јавној расправи.

Јавни позив за учешће на јавној расправи, објављује се на интернет презентацији Општине и на други погодан начин. Уз јавни позив обавезно се објављује програм спровођења јавне расправе, као и нацрт акта који је предмет јавне расправе.

Општинско веће може упутити позив за учешће на јавној расправи одређеним појединцима, представницима органа, организација и удружења за које сматра да су заинтересовани за акт који се разматра.

О току јавне расправе сачињава се извештај који садржи све предлоге и сугестије изнете у јавној расправи, као и ставове органа надлежног за припрему предлога акта о поднетим предлозима и сугестијама са образложењем разлога за њихово прихватање, односно неприхватање.

Извештај из става 5. овог члана објављује се на интернет презентацији Општине и на други погодан начин.

Утврђивање предлога акта после спроведене расправе

Члан 115.

Орган надлежан за утврђивање предлога акта о којем је спроведена јавна расправа, дужан је да приликом утврђивања предлога акта води рачуна о сугестијама и предлозима датим у јавној расправи.

VII. МЕСНА САМОУПРАВА

Облици месне самоуправе

Члан 116.

Ради задовољавања потреба и интереса од непосредног значаја за грађане са одређеног подручја, у Општини се оснивају месне заједнице и други облици месне самоуправе.

Месна заједница се оснива за једно или више села.

Месна заједница, односно други облик месне самоуправе (у даљем тексту: месна заједница) оснива се за: насељено место, два или више насељених места, део насељеног места, градску четврт, рејон, стамбени блок, улицу, део једне или више улица, који представља просторну, функционалну и урбанистичку целину и где постоји међусобна интересна повезаност грађана и могућност њиховог организовања.

Правни статус месне заједнице

Члан 117.

Месна заједница има својство правног лица, у оквиру права и дужности утврђених овим статутом и одлуком о оснивању.

Месна заједница има свој печат и рачун.

Имовина месних заједница

Члан 118.

Месна заједница има своју имовину коју могу чинити: покретне ствари, новчана средства, као и права и обавезе.

Месна заједница има право коришћења на непокретностима које су у јавној својини општине.

Предлог за образовање, односно укидање месне заједнице

Члан 119.

Предлог за образовање, односно укидање месне заједнице могу поднети најмање 10% бирача са пребивалиштем на подручју на које се предлог односи, најмање једна трећина одборника и Општинско веће.

Скупштина општине, уз претходно прибављено мишљење грађана, одлучује о образовању, подручју за које се образује, промени подручја и укидању месних заједница.

Нова месна заједница се образује спајањем две или више постојећих месних заједница или издвајањем дела подручја из једне или више постојећих месних заједница у нову месну заједницу.

Месна заједница се може укинути и њено подручје припојити једној или више постојећих месних заједница.

Променом подручја месне заједнице сматра се и измена граница подручја уколико се извршеном изменом део подручја једне месне заједнице припаја подручју друге месне заједнице.

Одлука из става 2. члана доноси се већином гласова од укупног броја одборника.

Одлука о месним заједницама

Члан 120.

Одлуком о месним заједницама уређује се образовање, односно укидање или промена подручја месне заједнице, правни статус месне заједнице, имовина месне заједнице, права и дужности месне заједнице, број чланова савета, надлежност савета месне заједнице, поступак избора чланова савета месне заједнице, распуштање савета месне заједнице, престанак мандата чланова савета месне заједнице, финансирање месне заједнице, учешће грађана у вршењу послова месне заједнице, сарадња месне заједнице са другим месним заједницама, поступак за оцену уставности и законитости аката месне заједнице,

као и друга питања од значаја за рад и функционисање месних заједница на територији Општине.

Савет месне заједнице

Члан 121.

Савет месне заједнице је основни представнички орган грађана на подручју месне самоуправе.

Избори за савет месне заједнице спроводе се по правилима непосредног и тајног гласања на основу општег и једнаког изборног права, у складу са актом о оснивању.

Мандат чланова савета месне заједнице траје 4 године.

Изборе за савет месне заједнице расписује председник Скупштине општине.

Председника савета месне заједнице бира савет из реда својих чланова, тајним гласањем, већином гласова од укупног броја чланова савета месне заједнице.

Савет месне заједнице:

- 1) доноси статут месне заједнице;
- 2) доноси финансијски план месне заједнице и програме развоја месне заједнице;
- 3) бира и разрешава председника савета месне заједнице;
- 4) предлаже мере за развој и унапређење комуналних и других делатности на подручју месне заједнице;
- 5) доноси пословник о раду савета месне заједнице и друге акте из надлежности месне заједнице;
- 6) покреће иницијативу за доношење нових или измену постојећих прописа Општине;
- 7) врши друге послове из надлежности месне заједнице утврђене статутом Општине, актом о оснивању месне заједнице или другим општинским прописима.

Савет месне заједнице је дужан да имовином месне заједнице, као и непокретностима у јавној својини Општине на којима има право коришћења, управља, користи и располаже у складу са законом, одлукама Скупштине општине, и Статутом месне заједнице.

Ангажовање председника и чланова савета, као и чланова других органа месне заједнице не подразумева стварање додатних финансијских обавеза месној заједници.

Распуштање савета месне заједнице

Члан 122.

Савет месне заједнице може се распустити ако:

- 1) савет не заседа дуже од три месеца;

2) не изабере председника савета у року од месец дана од дана одржавања избора за чланове савета месне заједнице или од дана његовог разрешења, односно подношења оставке;

3) не донесе финансијски план у року одређеном одлуком Скупштине општине.

Одлуку о распуштању савета месне заједнице доноси Скупштина општине на предлог Општинског већа које врши надзор над законитошћу рада и аката месне заједнице.

Председник Скупштине општине расписује изборе за савет месне заједнице, у року од 15 дана од ступања на снагу одлуке о распуштању савета месне заједнице, с тим да од датума расписивања избора до датума одржавања избора не може протећи више од 45 дана.

До конституисања савета месне заједнице, текуће и неодложне послове месне заједнице обављаће повереник Општине кога именује Скупштина општине истовремено са доношењем одлуке о распуштању савета месне заједнице.

Финансирање месне заједнице

Члан 123.

Средства за рад месне заједнице обезбеђују се из:

1) средстава утврђених одлуком о буџету Општине, укључујући и самодопринос,

2) донација и

3) прихода које месна заједница оствари својом активношћу.

Месна заједница доноси финансијски план на који сагласност даје Општинско веће, у складу са одлуком о буџету Општине.

Поверавање послова месној заједници и организовање рада управе у месним заједницама

Члан 124.

Одлуком Скупштине општине може се свим или појединим месним заједницама поверити вршење одређених послова из надлежности Општине, уз обезбеђивање за то потребних средстава.

Приликом одлучивања о поверавању послова из става 1. овог члана полази се од значаја тих послова за задовољавање свакодневних и непосредних потреба грађана са одређеног подручја.

За обављање одређених послова из надлежности Општинске управе, посебно у вези са остваривањем права грађана, може се организовати рад управе у месним заједницама.

Послове из става 3. овог члана, начин и место њиховог вршења, одређује председник општине, на предлог начелника Општинске управе.

Напомена: у општинама са више општинских управа, став 4. треба да гласи:

„Послове из става 3. овог члана, начин и место њиховог вршења, одређује председник општине, на предлог начелника надлежне општинске управе.“

Стручна помоћ у обављању послова месне заједнице

Члан 125.

Општинска управа је дужна да месној заједници пружа помоћ у обављању административно-техничких и финансијско-материјалних послова.

Поступак за оцену уставности и законитости општег акта месне заједнице

Члан 126.

Општинско веће покренуће поступак за оцену уставности и законитости општег акта месне заједнице пред Уставним судом, ако сматра да тај акт није у сагласности са Уставом или законом.

Председник општине дужан је да обустави од извршења општи акт месне заједнице за који сматра да није сагласан Уставу или закону, решењем које ступа на снагу објављивањем у Службеном листу општине _____.

Решење о обустави од извршења престаје да важи ако Општинско веће у року од пет дана од објављивања решења не покрене поступак за оцену уставности и законитости општег акта.

Указивање савету месне заједнице на предузимање одговарајућих мера

Члан 127.

Када Општинско веће сматра да општи акт месне заједнице није у сагласности са статутом Општине, актом о оснивању месне заједнице или другим општинским прописом, указаће на то савету месне заједнице ради предузимања одговарајућих мера.

Ако савет месне заједнице не поступи по предлозима органа из става 1. овог члана, председник општине поништиће општи акт месне заједнице решењем које ступа на снагу објављивањем у "Службеном листу општине _____".

Општинско веће, предлаже председнику општине обустављање финансирања активности месне заједнице у којима се финансијска средства не користе у складу са финансијским планом месне заједнице, одлуком о буџету или законом.

VIII. САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ОПШТИНЕ

Сарадња и удруживање Општине

са општинама и градовима у земљи

Члан 128.

Општина, органи и службе Општине, као и предузећа, установе и друге организације чији је оснивач, удружује се и остварује сарадњу са другим општинама и градовима и њиховим органима и службама у областима од заједничког интереса и ради њиховог остваривања могу удруживати средства и образовати заједничке органе, предузећа, установе и друге организације и установе, у складу са законом и статутом.

Сарадња из става 1. овог члана подразумева и уступање обављања појединих послова из надлежности Општине другој јединици локалне самоуправе или предузећу, установи и другој организацији чији је оснивач Општина.

Ако Општина закључи споразум о сарадњи са другим општинама или са градом ради заједничког обављања послова из области комуналних делатности, ти послови заједнички се обављају у складу са законом који уређује комуналне делатности.

Споразум о сарадњи

Члан 129.

Споразумом о сарадњи Општине са другим јединицама локалне самоуправе уређују се: назив и седиште заједничког органа, предузећа, установе или друге организације, врста, обим и начин обављања послова, начин финансирања, управљање и надзор над радом, приступање споразуму других јединица локалне самоуправе, поступак иступања односно одустајања од споразума јединице локалне самоуправе, права и обавезе запослених, као и друга питања од значаја за оснивање, рад и престанак рада, у складу са законом.

Скупштина општине одлучује о закључивању споразума из става 1. овог члана већином гласова од укупног броја одборника и дужна је да га достави министарству надлежном за локалну самоуправу у року од 30 дана од дана закључења споразума.

Заједничко извршавање поверених послова

Члан 130.

Општина може, заједно са једном или више општина, односно са градом, предложити министарству надлежном за локалну самоуправу заједничко извршавање одређених поверених послова, у складу са законом којим се уређује државна управа и уредбом Владе Републике Србије којом се уређују ближи услови и начин заједничког извршавања поверених послова.

Општина може прихватити предлог надлежног органа државне управе да са једном или више општина, односно са градом, заједнички обезбеди извршавање одређених поверених послова, у складу са законом којим се уређује државна

управа и уредбом Владе Републике Србије којом се уређују ближи услови и начин заједничког извршавања поверених послова.

Скупштина општине одлучује о предлогу из става 2. овог члана у року од 30 дана од дана достављања предлога.

Уколико прихвати предлог из става 2. овог члана, Скупштина општине закључује са једном, односно више општина, односно са градом, споразум о сарадњи којим се уређује заједничко извршавање поверених послова и доставља га министарству надлежном за локалну самоуправу.

Споразум о сарадњи из става 4. овог члана објављује се после прибављања сагласности Владе Републике Србије.

Оснивање заједничког органа, службе, предузећа или друге организације

Члан 131.

Споразумом о сарадњи Општине са другим општинама, односно са градом, може се предвидети оснивање заједничког органа, службе, предузећа или друге организације.

У случају из става 1. овог члана, надлежни орган Општине заједно са надлежним органом другог, односно других оснивача, одлучује о постављењу, односно именовању руководиоца заједничког органа, службе, предузећа или друге организације, разрешењу и њиховој одговорности и престанку дужности, у складу са законом.

Кад је споразумом о сарадњи предвиђено да заједнички орган одлучује о правима и обавезама грађана са пребивалиштем на територији Општине у управном поступку, о правима и обавезама тих грађана у другостепеном поступку одлучује Општинско веће, у складу са законом.

Средства за рад заједничког органа обезбеђују се у буџету Општине, сразмерно обиму послова које за Општину обавља заједнички орган.

Уступање послова другој општини, односно граду

Члан 132.

Споразумом о сарадњи Општина може уступити одређене послове из своје надлежности другој општини, односно граду.

Средства за рад органа општине, односно града који обавља уступљене послове, обезбеђују се у буџету Општине, сразмерно обиму уступљених послова.

Кад је споразумом о сарадњи предвиђено да уступљени послови обухватају одлучивање о правима и обавезама грађана са пребивалиштем на територији Општине у управном поступку, о правима и обавезама тих грађана у другостепеном поступку одлучује Општинско веће, у складу са законом.

Уступљени послови обављају се у име и за рачун Општине, а за њихово обављање одговорна је Општина.

Престанак важења споразума о сарадњи

Члан 133.

Споразум о сарадњи престаје да важи на захтев Општине или друге јединице локалне самоуправе учеснице споразума.

Скупштина општине упућује писани захтев другој учесници споразума најкасније шест месеци пре дана са којим споразум о сарадњи престаје да важи и истовремено о томе обавештава министарство надлежно за локалну самоуправу.

Споразум о сарадњи који је закључило више јединица локалне самоуправе, на захтев Општине престаје да важи само у делу који се односи на Општину.

Сарадња са јединицама локалне самоуправе других држава

Члан 134.

Општина може да остварује сарадњу у областима од заједничког интереса са јединицама локалне самоуправе у другим државама, у оквиру спољне политике Републике Србије, уз поштовање територијалног јединства и правног поретка Републике Србије, у складу са Уставом и законом.

Одлуку о сарадњи са одговарајућим територијалним заједницама, општинама и градовима доноси Скупштина општине, уз сагласност Владе Републике Србије.

Споразум или други акт о успостављању сарадње потписује председник Општине или лице које он овласти.

Акт из става 3. овог члана објављује се и ступа на снагу после прибављања сагласности Владе Републике Србије.

Удруживање у асоцијације градова и општина

Члан 135.

Општина може бити оснивач или приступати асоцијацијама градова и општина, ради унапређења развоја локалне самоуправе, њене заштите и остваривања заједничких интереса.

Општина оснива или приступа асоцијацијама градова и општина које заступају интересе свог чланства пред државним органима, а посебно у поступку доношења закона и других аката од значаја за остваривање послова јединица локалне самоуправе.

Сарадња са удружењима и другим организацијама

Члан 136.

Органи Општине могу сарађивати са удружењима, хуманитарним и другим организацијама, у интересу Општине и њених грађана.

Учешће у европским интеграцијама

Члан 137.

Општина у оквиру својих надлежности, преко својих органа, прати процес европских интеграција Републике Србије и развија за то потребне административне капацитете, у складу са законом и утврђеном политиком Републике Србије.

IX. ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Заштита права Општине

Члан 138.

Заштита права Општине обезбеђује се на начин и по поступку утврђеном законом.

Покретање поступка за оцену уставности и законитости

Члан 139.

Скупштина општине покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије којим се повређује право на локалну самоуправу.

Напомена: *За општине на територији Аутономне покрајине, овај члан гласи:*

„Скупштина општине покреће поступак за оцену уставности и законитости закона или другог општег акта Републике Србије или Аутономне покрајине, којим се повређује право на локалну самоуправу.“

Право жалбе Уставном суду

Члан 140.

Председник Општине има право жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа Општине онемогућава вршење надлежности Општине.

Локални омбудсман

Члан 141.

У Општини се установљава локални омбудсман.

Локални омбудсман независно и самостално штити права грађана од повреда учињених од стране Општинске управе као и установа, органа и организација који врше јавна овлашћења, а чији оснивач је Општина; контролише

рад Општинске управе и штити право грађана на локалну самоуправу, ако је реч о повреди општинских аката Општине.

Локални омбудсман може имати једног или више заменика. На предлог локалног омбудсмана Скупштина општине одлучује о установљењу, о броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.

Напомена: *За општине са мултиетничким саставом становништва став 3. гласи:*

„Локални омбудсман може имати једног или више заменика. Локални омбудсман има најмање једног заменика који је задужен за област мањинских права. На предлог локалног омбудсмана Скупштина општине одлучује о установљењу, броју заменика и подручју њиховог рада, као и о избору заменика.“

Самосталност и независност

Члан 142.

Локални омбудсман поступа и делује на основу и у оквиру Устава, закона, потврђених међународних уговора и општеприхваћених правила међународног права као и статута Општине.

У свом деловању локални омбудсман се руководи принципима законитости, непристрасности, независности и правичности.

Одлуком Скупштине општине ближе се уређују начин обраћања локалном омбудсману и правила поступања и рада локалног омбудсмана.

Поступање локалног омбудсмана

Члан 143.

О појавама незаконитог и неправилног рада Општинске управе и јавних служби које врше јавна овлашћења, а чији је оснивач Општина, којима се крше права или интереси грађана, локални омбудсман упозорава ове органе и службе, упућује им критике, даје препоруке за рад, иницира покретање поступака за отклањање повреда права и о томе обавештава јавност.

У домену заштите људских и мањинских права, локални омбудсман:

- 1) прати остваривање људских и мањинских права и даје препоруке за унапређење остваривања људских и мањинских права;
- 2) прикупља информације о примени закона и других прописа из области људских права и права на локалну самоуправу;
- 3) саставља годишњи извештај о остваривању људских и мањинских права;
- 4) обавештава ширу јавност о кршењу људских и мањинских права;
- 5) прима и испитује представке које се односе на повреду људских и мањинских права;
- 6) посредује у мирном решавању спорова везаних за кршење људских права;
- 7) иницира покретање одговарајућих поступака пред надлежним органима у случају кршења људских права;

- 8) организује и учествује у организовању стручних састанака, саветовања и кампања информисања јавности о питањима значајним за остваривање људских и мањинских права;
- 9) иницира и подстиче образовање о људским и мањинским правима;
- 10) обавља и друге послове утврђене законом, статутом и одлуком Скупштине општине.

У обављању својих надлежности локални омбудсман сарађује са локалним омбудсменима у другим јединицама локалне самоуправе, као и са Заштитником грађана у Републици.

Напомена: *За општине у АП Војводини, у ставу 3. овог члана, после речи: „Републици“ треба додати речи: „и са Покрајинским омбудсманом и његовим канцеларијама.“*

Избор локалног омбудсмана

Члан 144.

Локалног омбудсмана бира и разрешава Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

Предлог за избор локалног омбудсмана подноси одборничка група, најмање једна трећина одборника или радно тело Скупштине општине које обавља послове у вези са кадровским питањима.

Локални омбудсман се бира на период од пет година и може поново бити биран.

За локалног омбудсмана може бити бирано лице које, поред општих услова за стицање бирачког права (држављанство, пунолетство, пословна способност, пребивалиште на подручју Општине), има стечено високо образовање из научне области правне науке на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету, има најмање пет година радног искуства у струци, професионално искуство на пословима у области заштите људских и мањинских права, ужива морални интегритет и није кривично осуђивано нити се против њега води кривични поступак.

Локални омбудсман не може бити члан политичке странке и не може обављати ниједну јавну функцију нити било коју професионалну делатност.

Разрешење локалног омбудсмана

Члан 145.

Локални омбудсман се разрешава дужности пре истека мандата ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора, ако не обавља послове из своје надлежности на стручан, непристрасан, независан и савестан начин или се налази

на положајима (функцијама), односно обавља послове који су неспојиви са положајем локалног омбудсмана.

Образложени предлог за разрешење локалног омбудсмана може поднети одборничка група или најмање једна трећина одборника.

О разрешењу локалног омбудсмана одлучује Скупштина општине већином од укупног броја одборника.

На разрешење заменика локалног омбудсмана сходно се примењују одредбе о разрешењу локалног омбудсмана.

Алтернатива: ст. 1. и 2. спојити у један став који гласи:

„Локални омбудсман се разрешава дужности пре истека мандата на образложени предлог одборничке групе или најмање једне трећине одборника, под условима и на начин предвиђен одлуком из члана 142. став 3. овог статута.“.

Подношење извештаја Скупштини општине

Члан 146.

Локални омбудсман доставља годишњи извештај Скупштини општине.

Ако процени да је то потребно због разматрања одређених питања, локални омбудсман може Скупштини општине достављати и ванредне извештаје.

Скупштина општине разматра извештаје локалног омбудсмана на првој наредној седници.

Право присуствовања седницама Скупштине општине и њених радних тела

Члан 147.

Локални омбудсман има право да присуствује седницама Скупштине општине и радних тела Скупштине општине, као и да учествује у расправи када се разматра извештај о раду Општинске управе, односно расправља о питањима из његове надлежности.

Средства за рад локалног омбудсмана

Члан 148.

Средства за рад локалног омбудсмана обезбеђују се у буџету Општине, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом.

Напомена: за општине са мултиетничким саставом становништва, после члана 148. треба додати одредбе о савету за међунационалне односе које могу да гласе:

„Савет за међунационалне односе

Члан 149.

Оснива се Савет за међунационалне односе као самостално радно тело које чине представници српског народа и националних мањина, у складу са законом.

Напомена: *ако је у општини већ основан Савет за међунационалне односе, став 1. треба да гласи:*

„Савет за међунационалне односе је самостално радно тело које чине представници српског народа и националних мањина, у складу са законом.“

Савет за међунационалне односе (у даљем тексту: Савет) разматра питања остваривања, заштите и унапређивања националне равноправности у Општини, а посебно у областима културе, образовања, информисања и службене употребе језика и писма; учествује у утврђивању општинских планова и програма који су од значаја за остваривање националне равноправности и предлаже мере за постизање националне равноправности; предлаже изворе, обим и намену буџетских средстава за остваривање националне равноправности.

Савет промовише међусобно разумевање и добре односе међу свим заједницама које живе у општини.

Избор и састав Савета

Члан 150.

Скупштина општине бира чланове Савета међу истакнутим припадницима српског народа и националних мањина.

Члан Савета не може бити одборник Скупштине општине.

Представнике у Савету могу имати припадници српског народа и националних мањина са више од 1% учешћа у укупном броју становника у Општини.

Чланове Савета који су припадници националних мањина предлажу национални савети националне мањине, а чланове Савета који су припадници националних мањина који немају национални савет националне мањине и чланове српске националности, предлаже радно тело Скупштине општине које обавља послове у вези са кадровским питањима.

Начин предлагања и избора чланова Савета треба да обезбеди равномерну заступљеност припадника српског народа и националних мањина, с тим да ни српски народ, нити једна национална мањина не може имати већину чланова Савета.

Листа кандидата садржи најмање двоструко више кандидата од броја који се бира.

Мандат чланова Савета траје три године и тече од тренутка избора у Скупштини општине.

Делокруг, састав, избор чланова и начин рада Савета уређују се одлуком Скупштине општине, која се доноси већином гласова од укупног броја одборника.

Начин одлучивања Савета

Члан 151.

Одлуке Савета доносе се консензусом чланова Савета.

Савет о својим ставовима и предлозима обавештава Скупштину општине, која је дужна да се о њима изјасни на првој наредној седници, а најкасније у року од 30 дана.

Скупштина општине и извршни органи Општине дужни су да предлоге свих одлука који се тичу националне равноправности претходно доставе на мишљење Савету.

Надлежни орган општине дужан је да обезбеди да ставови и мишљења Савета буду доступни јавности, најкасније 30 дана од дана заузимања става или давања мишљења од стране Савета.

Пословником Скупштине општине ближе се уређује положај Савета у поступку доношења општинских одлука и других правних аката.

Подношење извештаја Скупштини општине

Члан 152.

Савет подноси Скупштини општине шестомесчни извештај о свом раду.

Савет подноси Скупштини општине годишњи извештај о стању у области националне равноправности, међунационалних односа и остваривању мањинских права на територији Општине. Саставни део извештаја су и предлози мера и одлука за остваривање и унапређење националне равноправности.

Савет може да поднесе и посебан извештај Скупштини општине ако оцени да то захтевају нарочито важни разлози или ако Скупштина општине тражи такав извештај од њега.

Заштита права припадника српског народа и националних мањина

Члан 153.

Савет има право да пред Уставним судом покрене поступак за оцену уставности и законитости одлуке или другог општег акта Скупштине општине ако сматра да су њиме непосредно повређена права припадника српског народа и националних мањина представљених у Савету и право да под истим условима пред Управним судом покрене поступак за оцену сагласности одлуке или другог општег акта Скупштине општине са Статутом.

Пословник о раду Савета

Члан 154.

Савет доноси пословник о раду.

Стручне и административно-техничке послове за потребе Савета врши Општинска управа.

Средства за рад Савета

Члан 155.

Средства за рад Савета обезбеђују се у буџету Општине, а могу се обезбеђивати и из других извора, у складу са законом."

X. АКТИ ОПШТИНЕ

Акти Општине

Члан 156.

У вршењу послова из своје надлежности Општина доноси одлуке, правилнике, наредбе, упутства, решења, закључке, препоруке и друге потребне акте.

Одлуке доноси само Скупштина општине, осим када је законом предвиђено да одлуку доноси други орган Општине.

Хијерархија аката Општине

Члан 157.

Одлуке и општи акти Скупштине општине морају бити сагласни са законом и овим статутом.

Акти председника Општине и Општинског већа морају бити сагласни са законом, овим статутом, одлукама и општим актима Скупштине општине.

Акти Општинске управе морају бити сагласни са законом, овим статутом, одлукама и општим актима органа Општине.

Предлагање прописа и других општих аката Скупштине општине

Члан 158.

Право предлагања прописа и других општих аката из надлежности Скупштине општине имају: сваки одборник Скупштине општине, радно тело Скупштине општине, Општинско веће и грађани путем грађанске иницијативе.

Објављивање и ступање на снагу општих аката

Члан 159.

Општи акти органа Општине објављују се у „Службеном листу општине _____”.

Акти из става 1. овог члана ступају на снагу осмог дана од дана објављивања, осим ако доносилац у поступку доношења не утврди да постоје нарочито оправдани разлози да исти ступи на снагу и раније.

Остали акти Општине објављују се у „Службеном листу општине _____” када је то тим актима предвиђено.

Напомена: у општинама које су утврдиле језике и писма националних мањина који су у службеној употреби на територији општине, треба досати став 4. који може да гласи:

„Акти из ст. 1. и 3. овог члана равноправно се објављују и на језицима и писмима који су у службеној употреби на територији Општине.”

XI. ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА

Аутентично тумачење Статута

Члан 160.

Аутентично тумачење Статута доноси Скупштина општине на предлог надлежног радног тела Скупштине општине.

Поступак за промену или доношење Статута

Члан 161.

Предлог за доношење или промену Статута општине може поднети најмање 5% грађана са бирачким правом на територији Општине, трећина одборника, председник Општине и надлежно радно тело Скупштине општине.

Предлог се подноси у писаном облику са образложењем.

О предлогу из става 1. овог члана Скупштина одлучује већином гласова од укупног броја одборника.

Ако Скупштина општине одлучи да се приступи доношењу или промени Статута општине, истим актом одређује Комисију за израду нацрта статута, односно одлуке о промени Статута општине, одређује њене задатке и рок за израду нацрта.

Нацрт статута, односно одлуке о промени статута утврђује Општинско веће већином гласова од укупног броја чланова Општинског већа.

О нацрту статута, односно одлуке о промени статута спроводи се јавна расправа на начин и у року који одреди Општинско веће.

Општинско веће, након спроведене јавне расправе, утврђује предлог статута, односно одлуке о промени статута, већином гласова од укупног броја чланова Општинског већа. Приликом утврђивања предлога статута, односно одлуке о промени статута, Општинско веће водиће рачуна о предлозима и сугестијама датим у јавној расправи.

Скупштина општине усваја статут, односно одлуку о промени Статута већином гласова од укупног броја одборника.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Усклађивање прописа Општине са овим статутом

Члан 162.

Прописи Општине ускладиће се са одредбама овог статута у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог статута.

Прописи Општине остају на снази до њиховог усклађивања са овим статутом.

Доношење прописа Општине на основу овог статута

Члан 163.

Одлуке на основу овог статута Скупштина општине донеће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог статута.

Образовање Изборне комисије и Другостепене изборне комисије

Члан 164.

Скупштина општине именоват ће председника, чланове и секретара Изборне комисије и њихове заменике, у року од ----- дана од дана ступања на снагу овог статута.

Истовремено са именовањем из става 1. овог члана, Скупштина општине именоват ће председника, чланове и секретара Другостепене изборне комисије.

Локални омбудсман и његови заменици

Члан 165.

Заштитник грађана и његови заменици настављају са радом као локални омбудсман и његови заменици, до истека мандата на који су изабрани.

Доношење планских докумената у складу са овим статутом

Члан 166.

Скупштина општине донеће План развоја Општине најкасније до 1.1.2021. године.

Скупштина општине донеће Средњорочни план у складу са законом који уређује плански систем РС, почев од средњорочног плана за 2021. годину.

Важећи документи јавних политика ускладиће се са законом из става 2. овог члана, приликом првих измена и допуна тих докумената.

**Одложена примена појединих одредаба
овог статута**

Члан 167.

Члан 66. у делу који се односи на постављење помоћника председника Општине, примењиваће се након спроведених избора за одборнике Скупштине општине одржаних после ступања на снагу овог статута.

Члан 67. став 1. у делу који се односи на број чланова Општинског већа, примењиваће се након спроведених избора за одборнике Скупштине општине одржаних после ступања на снагу овог статута.

Члан 112. став 1. тачка 2), која се односи на спровођење обавезног поступка јавне расправе за планирање инвестиција у одлуци о буџету, примењиваће се почев од припреме Одлуке о буџету за 2019. годину.

Престанак важења Статута

Члан 168.

Даном ступања на снагу овог статута, престаје да важи Статут општине _____ („Службени лист општине _____“, број _____).

Ступање на снагу

Члан 169.

Овај статут ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине _____“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ МОДЕЛА СТАТУТА ОПШТИНЕ

Овај модел статута намењен је свим општинама. У основи је статут општине која своју управу организује као јединствен орган, а у напоменама (курзивом) дата су одговарајућа решења за општине са преко 50.000 становника које своју управу организују тако што образују више општинских управа за поједине области (оба модалитета заснована на члану 53. Закона о локалној самоуправи). Такође, у напоменама су дата и одговарајућа решења специфична за општине на територији Аутономне покрајине Војводина и општине са мултиетничким саставом становништва.

Модел статута општине заснован је првенствено на одредбама Устава Републике Србије и Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 129/2007, 83/14 - др. закон, 101/16 – др. закон и 47/2018) који уређивање одређених питања препуштају статутима јединица локалне самоуправе. Након доношења Закона о локалној самоуправи 2007. године, јединице локалне самоуправе ускладиле су своје статуте са одредбама тог закона, као и других тада важећих закона од значаја за локалну самоуправу. У циљу пружања помоћи стручним службама у припреми нових статута, Стална конференција градова и општина и Центар модерних вештина израдили су 2008. године неколико различитих Модела статута општине/града. У међувремену, Закон о локалној самоуправи је измењен и допуњен 2018. године, а донети су и нови, односно новелирани су поједини важећи закони којима су уређена поједина питања од значаја за рад и функционисање локалне самоуправе (Закон о јавној својини, Закон о правобранилаштву, Закон о планском систему РС, Закон о службеној употреби језика и писма, Закон о заштити права и слобода националних мањина, Закон о јавним предузећима, Закон о комуналним делатностима, Закон о путевима, Закон о водама, Закон о становању и одржавању зграда, Закон о спорту, Закон о младима и др.), што је условило потребу усклађивања одговарајућих решења садржаних у статутима општина и са тим касније донетим законима. Управо из тог разлога припремљен је овај модел статута општине који би могао да помогне општинама да ускладе своје статуте са важећим законским решењима. У суштини, овај модел представља измењен и допуњен Модел статута општине из 2008. године, с тим што су обједињена два модела из 2008. године (Модел статута општине и Модел статута општине са више општинских управа). Будући да је већи број одредаба Модела статута из 2008. године задржан у идентичном тексту, у овом образложењу детаљније ће бити образложена само нова решења произашла из одредаба новодонетих, односно измењених закона којима су дефинисане нове обавезе или овлашћења јединица локалне самоуправе.

У припреми овог модела статута остварена је сарадња са Министарством за управу и локалну самоуправу, што је од посебне важности будући да је одредбама Закона о изменама и допунама Закона о локалној самоуправи из 2018. године, предвиђена обавеза јлс да предлоге својих статута, усклађених са овим законом, доставе том министарству ради прибављања мишљења.

Посебно се напомиње да се ради о моделу, дакле тексту статута који у оквиру важећих законских решења (и датих овлашћења) нуди могућа, а не обавезна решења.

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1-13)

У овом делу Модела налазе се основне одредбе о предмету Модела статута, положају општине, њеној територији, језику и писму, симболима, признањима и празницима, односно јавности рада и имовини општине. Неке од ових одредаба су разрађене у другим деловима статута.

У члану 1. (*Предмет уређивања*), проширен је круг најзначајнијих питања која су уређена у овом моделу статута, тако што је, између осталих питања, наведено и спровођење поступка јавне расправе приликом припреме појединих општих аката утврђених овим статутом. Изложени начин дефинисања предмета овог модела статута условљен је изменама ЗЛС из 2018. године и има за циљ да се истакне значај овог питања за остваривање права и дужности општине и унапређивање локалне самоуправе у општини. У Моделу статута из 2008. године такође је било предложено општинама да својим статутима уреде спровођење јавне расправе, али у том моменту њено уређивање је била могућност и потреба, док је обавеза уређивања установљена поменутих изменама Закона из 2018. године. У истом циљу, у члану 1. Модела је наведено и уређивање услова и облика остваривања сарадње и удруживања општине. Оба наведена питања детаљније су уређена одговарајућим одредбама у главама VI и VIII овог модела.

У напомени уз овај члан истакнута је обавеза за општине са мултиетничким саставом становништва да својим статутима уреде и службену употребу језика и писма националних мањина, у складу са законом.

Став 2. овог члана је новина у овом моделу и објашњава родну неутралност израза који су у Моделу, у складу са правно-техничким правилима за израду прописа, изражени у граматичком мушком роду.

У члану 2. (*Положај општине*) оснажен је принцип по коме су грађани носиоци права на локалну самоуправу. Они своје право на локалну самоуправу и право на управљање јавним пословима остварују непосредно или преко изабраних представника. Ово је уједно и један од основних принципа на којима је заснован цео Модел, а који је у другим деловима Модела конкретизован – нпр. у делу о непосредном учешћу грађана у остваривању локалне самоуправе и о другим облицима учешћа грађана у пословима општине, али и у делу о органима локалне самоуправе, одредбама о учешћу грађана у радним телима скупштине општине и других органа и сл.

У члану 6. (*Језик и писмо*), у напомени је предложена одговарајућа формулација ове одредбе за општине са мултиетничким саставом становништва. Ова одредба представља конкретизацију одредаба Устава и Закона о службеној употреби језика

и писама. Новину представља одређивање насељених места у којима се имена органа који врше јавна овлашћења, називи општина, насељених места, тргова, улица и других топонима, исписују и на језику и писму националне мањине и када њихов језик и писмо нису у службеној употреби у општини. Ова обавеза установљена је 2018. године изменама Закона о заштити права и слобода националних мањина и Закона о службеној употреби језика и писама, а односи се на општине у којима припадници неке националне мањине у појединим насељеним местима чине најмање 15% од укупног броја становника на територији насељеног места према резултатима последњег пописа становништва. Приликом одређивања тих насељених места требало би имати у виду традиционалну насљеност припадника националне мањине и претходно прибављено мишљење националног савета те националне мањине.

У члану 8. (*Употреба симбола општине*) преузете су одредбе Закона о заштити права и слобода националних мањина (члан 16. Закона), које дозвољавају да се у општинама са национално мешовитим саставом, поред државних, користе и симболи националних мањина. Овај закон детаљно регулише какви ти симболи могу бити и на који начин се утврђују. Коришћење симбола националних мањина допушта и члан 91. став 2. Закона о локалној самоуправи.

Старање о остваривању, заштити и унапређењу људских и мањинских права је јавни посао од особитог значаја, нарочито у мултиетничким заједницама, што је резултирало инкорпорирањем читоваг низа одредаба које се односе на ову област у Закон о локалној самоуправи. Поштујући интенцију законодавца, у овом Моделу статута додатно су разрађени и прецизирани они сегменти надлежности локалних самоуправа и процеси доношења одлука који су од значаја за остваривање, заштиту и унапређење мањинских права на локалном нивоу. То се пре свега односи на службену употребу језика и писама, затим јавну употребу симбола, изгледу и садржини печата, именовању локалних топонима, остваривању јавности рада органа, специфичнијих надлежности локалних самоуправа са мултиетничким саставом становништва (нпр. област културе и информисања), као и на институције локалног омбудсмана и Савета за међунационалне односе. Када је у питању последње наведено, законодавац је, у намери да општинама остави слободу саморегулисања и усклађивања ових установа са својим локалним потребама, одредбе закона о овим телима свео на најмању могућу меру, док Модел у предложеним решењима тежи да успостави прецизнији оквир установљавања, састава, послова и начин њиховог рада, уз остављање довољно простора за усклађивање ових установа месним специфичностима.

У члану 11. (Утврђивање назива делова насељеног места) новину представља обавеза прибављања мишљења савета за међунационалне односе (поред мишљења националног савета националне мањине) у поступку промене назива улица, тргова, градских четврти, заселака и других делова насељеног места, што је усклађивање са променама ЗЛС.

Члан 12. (*Јавност рада*) представља конкретизацију уставних и одредаба Закона о локалној самоуправи, односно дефинише минимум активности који свака општина може и мора да обезбеди у циљу омогућавања јавности да се упознају са радом органа општине. Даље у Моделу се налазе одредбе о јавности седница скупштине општине (члан 43.), јавном слушању (члан 45.), односно детаљније одредбе о јавним расправама (чл. 109- 115.), којима се даље разрађује принцип јавности рада општинских органа.

Члан 13. (*Имовина општине*) – У овој одредби Модела само је начелно изражено уставно право општинских органа да самостално управљају и располажу имовином општине, док је даљим одредбама Модела ово право конкретизовано (првенствено путем одређивања органа надлежног за вршење појединих својинских овлашћења, у складу са Законом о јавној својини који та питања детаљно регулише). Такође, у складу са Законом о јавној својини, прецизиран је предмет јавне својине Општине.

II НАДЛЕЖНОСТИ ОПШТИНЕ (чл. 14-17)

Овај део Модела посвећен је надлежностима општине, јавним службама које оснива скупштина општине и поверавању послова из делокруга општине правним или физичким лицима.

Значајне су новине у начину уређивања питања садржаних у овој глави Модела.

Концепт утврђивања надлежности општине у потпуности је измењен, тако што се уместо набрајања послова из надлежности општине наводе области у којима општина има надлежности на основу посебних-секторских закона из тих области. Исти концепт примењен је у изменама ЗЛС из 2018. године, јер је због честих измена секторских закона готово немогуће ажурно набројати све послове које општина обавља у оквиру своје надлежности. Будући да се успоставља јединствени попис послова који обезбеђује министарство надлежно за локалну самоуправу, обезбеђено је ажурно сагледавање врсте и структуре послова из надлежности општине. Детаљније навођење послова општине дато је кроз одредбе о надлежности органа општине, одређених у складу са важећим посебним законима.

Сличан начин уређивања, дакле без детаљније разраде, примењен је и у одредбама које се односе на јавне службе општине и поверавање послова из надлежности општине правном или физичком лицу, јер се ради о односима који су детаљно уређени одговарајућим секторским законима.

III ФИНАНСИРАЊЕ ПОСЛОВА ОПШТИНЕ (чл. 18-26)

Одредбе у овом делу Модела су дефинисане на основу Закона о финансирању локалне самоуправе и Закона о буџетском систему, који ову материју исцрпно регулишу.

У члану 21. (*Одговорност за извршење буџета*) предложено је да председник општине одговара Скупштини општине за извршење буџета и да је дужан да је редовно извештава о томе. Како је, чланом 44. Закона о локалној самоуправи, председник општине одређен као наредбодавац за извршење буџета, предложено је да буде одговоран за његово извршење и задужен и за извештавање. Међутим, Закон о буџетском систему предвиђа да за извршење буџета локалне власти локалној скупштини одговара *надлежни извршни орган* локалне власти. Пошто овај закон даје могућност општини да одреди општинско веће као орган одговоран за извршење буџета, а самим тим и за извештавање скупштине општине о извршењу буџета, од опредељења општине зависи који ће од два понуђена модалитета уградити у свој статут. Законом о буџетском систему такође је предвиђено да је општинска управа обавезна да редовно прати извршење буџета и најмање два пута информисе надлежни извршни орган, па такву одредбу садржи и Модел статута.

Чл. 22-26 утемељени су на одредбама Закона о финансирању локалне самоуправе којима је самодопринос грађана детаљно уређен. Према одредбама овог закона, облик и начин непосредног изјашњавања грађана, као и поступак доношења одлуке о самодоприносу, уређују се статутом јединице локалне самоуправе, па је из тог разлога детаљније уређено доношење одлуке о увођењу самодоприноса.

IV ОРГАНИ ОПШТИНЕ (чл. 27-94)

Овај део Модела односи се на органе општине – њихов избор, овлашћења и одговорност.

Новину представља дефинисање општинског правобранилаштва као органа Општине, што је у складу са Законом о правобранилаштву који на изричит начин дефинише општинско правобранилаштво као орган који врши послове правне заштите имовинских права и интереса општине.

Циљ члана 28. (*Презумпција надлежности*) је да разјасни ситуације у којима се посебним законима предвиђа да је за одређени посао или доношење одређеног акта задужен „надлежни орган јединице локалне самоуправе“ или „надлежни орган општине“. То се чини с обзиром на природу посла о коме се у конкретном случају ради – послови који се састоје у уређивање неких односа, биће у надлежности скупштине општине, а извршни послови у надлежности председника општине. Задржано је опредељење да извршни послови буду у надлежности председника општине што је у складу са чланом 44. тачка б) ЗЛС који даје могућност да тај орган врши и друге послове утврђене статутом и другим актима

општине (општинско веће, поред децидирано набројаних, може да врши и друге послове само у складу са посебним-секторским законом). У крајњој линији, ако се не може утврдити природа посла, надлежна је скупштина општине, као највиши орган општине.

1. СКУПШТИНА ОПШТИНЕ (ЧЛ. 29-61)

Члан 38. (*Права и дужности одборника*) утврђује основна и уобичајена права и дужности одборника, која ће даље бити разрађени пословником скупштине општине. Поред до сада предвиђених, овим моделом предложено је и једно ново право одборника – да радном телу предлаже организовање јавног слушања о предлозима прописа и одлука о којима одлучује скупштина општине. Новину представља и утврђивање одговорности секретара скупштине, односно начелника општинске управе, за благовремено достављање обавештења, тражених података, списа и упутстава потребних за квалитетан рад одборника, што представља усклађивање ове одредбе са последњим изменама ЗЛС.

Члан 39. (Накнаде и друга примања одборника) који дефинише право одборника на накнаду трошкова везаних за вршење одборничке функције, заснован је на члану 7. Европске повеље о локалној самоуправи коју је Србија ратификовала 2007. године.

Члан 40. (*Надлежност скупштине општине*) на веома детаљан начин дефинише надлежност скупштине као највишег органа општине. У односу на Модел статута из 2008. године, значајно је проширен круг послова који су у надлежности скупштине, што је последица како промене концепта утврђивања надлежности општине (претходно образложено), тако и промене важећих, односно доношења нових закона којима су предвиђена нова или прецизирана постојећа овлашћења јлс. Сагласно томе, надлежности скупштине општине предложене у овом моделу, могу се поделити у неколико група:

- *Надлежности из члана 32. Закона о локалној самоуправи (тачке 1-8, 10-16, 43, 44, 47-49, 53. и 61. Модела). Напомињемо да је формулација тачке 4. усклађена са Законом о планском систему РС.*
- *Осим наведених, предложене су и друге надлежности које произлазе из ЗЛС а нису садржане у члану 32. овог закона (тачке 9, 50, 55-60, 65, 66 и 68. Модела).*
- *Надлежности које произлазе из посебних закона као што су:*
 - Закон о планирању и изградњи (тач. 17, 20. и 67. Модела)
 - Закон о запосленима у АП и ЈЛС (тачка 18.),
 - Закон о комуналним делатностима (тач. 19. и 45.),
 - Закон о становању и одржавању зграда (тачка 21.),
 - Закон о превозу путника у друмском саобраћају (тачка 27.),
 - Закон о заштити животне средине (тачка 28.),
 - Закон о пољопривредном земљишту (тачка 29.),
 - Закон о туризму (тачка 30.),

- тачка 31, представља обавезу установљену републичком Стратегијом за борбу прозив корупције,
- тачка 32, заснована је на Закону о добробити животиња, с тим што овлашћење да уреди држање и заштиту домаћих животиња и кућних љубимаца у складу са законом, у овом моменту није предвиђено овим законом али је садржано у тексту новог закона који је у завршној фази израде,
- Закон о водама (тачка 33.),
- Закон о енергетици (тачка 35),
- Закон о јавно приватном партнерству и концесијама (тач. 39 и 40. Модела),
- Закон о ванредним ситуацијама (тачка 41.),
- Закон о робним резервама (тачка 42.),
- Закон о финансијској подршци породици са децом (тачка 46.),
- Закон о територијалној организацији РС (тачка 51.),
- Закон о експропријацији (тачка 52.),
- Закон о буџетском систему (тач. 54. и 64.)
- Закон о јавној својини (тач.22-26 и 36-38).

Према Закону о јавној својини, општина као један од титулара права јавне својине, статутом одређује орган надлежан за прибављање и располагање стварима у јавној својини општине. Располагање, у смислу овог закона, подразумева: давање на коришћење, давање у закуп, пренос права јавне својине на другог носиоца јавне својине, укључујући и размену, отуђење, заснивање хипотеке на непокретности, улагање у капитал и залагање покретне ствари. Такође, овим законом је препуштено општини да одреди орган надлежан за давање сагласности носиоцу права коришћења за давање ствари у закуп, као и за одузимање непокретности коју је носилац права коришћења дао у закуп и о давању на коришћење одузете непокретности. Даље, општина је овлашћена да својим прописом уреди начин, услове и поступак прибављања, располагања и управљања стварима у јавној својини, као и начин коришћења ствари намењених за извршавање права и дужности општине, начин коришћења превозних средстава у јавној својини општине, пропише висину закупнине за стамбене зграде, станове и гараже у јавној својини општине.

Полазећи од изложеног, Моделом је предложено да скупштина општине доноси све прописе на основу овог закона (тач. 22-26), као и да одлучује о прибављању и отуђењу непокретности у јавној својини, заснивању хипотеке и преносу права својине на другог носиоца права јавне својине (тачка 36.). Такође, скупштина одлучује о улагању ствари и права у јавној својини у капитал јавног предузећа и друштва капитала чији је оснивач (тачка 37.), и о преносу права коришћења на стварима у општинској својини установама, јавним агенцијама и другим организацијама чији је оснивач.

Остала својинска овлашћења била би у надлежности председника општине (видети образложење уз члан 65. Модела).

Посебно напомињемо да су одговарајуће одредбе о надлежности скупштине (као и одредбе које се односе на надлежност општине, доношење аката апсолутном већином гласова, јавну расправу), формулисане у складу са Законом о планском систему који почиње да се примењује 29. 10. 2018. године. Разлог је практичне природе јер је претпоставка да ће статут општина, усаглашени са ЗЛС, бити донети након почетка примене овог закона.

Члан 41. (*Кворум за рад и одлучивање*) конкретизује став 2. члана 33. Закона о локалној самоуправи, тако што утврђује неколико одлука за чије доношење је потребна апсолутна већина одборника.

Члан 42. (Сазивање) допуњен је одредбама које се односе на заказивање седнице у ситуацијама које оправдавају хитност, што представља усклађивање са изменама и допунама ЗЛС из 2018. године.

Чланом 43. Модела (*Јавност рада*) је разрађен члан 35. Закона о локалној самоуправи и утврђена одговорност председника скупштине за обезбеђење услова за јавност седница, односно дате смернице за омогућавање присуства седници заинтересованим лицима.

Чланови 44-55 Модела су посвећени радним телима скупштине. Модел познаје стална, повремена и посебна радна тела.

Предвиђено је да се број и задаци радних тела, избор, права и дужности председника и чланова радних тела утврђују пословником скупштине, уместо статутом, што је предвиђено и најновијим изменама Закона о локалној самоуправи.

Новину у овом делу Модела представљаја члан 45, којима је предвиђено да радно тело може организовати јавно слушање о предлозима прописа и одлука које доноси скупштина, док се сва остала питања везана за организовање и спровођење јавног слушања уређују пословником скупштине.

Чланови 46-55 Модела посвећени су посебним радним телима. У ставу 1. члана 46. Модела предложено је оснивање следећих посебних, сталних радних тела Скупштине општине: Савета за праћење примене Етичког кодекса, Савета за младе, Корисничког савета јавних служби и Комисије за родну равноправност (били су предложени и Моделом из 2008. године, а како је пракса потврдила оправданост њиховог постојања, задржане су у целини одредбе тог модела које се односе на поменута радна тела).

Осим наведених, предлаже се оснивање Изборне комисије за избор чланова савета месних заједница и Другостепене изборне комисије, као органа за спровођење избора за чланове савета месних заједница. Наиме, измењеним чланом 74. ЗЛС предвиђено је да се актом о оснивању месне заједнице, у складу са статутом општине, између осталог, уређује поступак избора савета и других органа месне самоуправе и заштита права у току избора. Будући да се на поступак избора и заштиту права у току избора не могу ни непосредно ни сходно применити

одредбе Закона о локалним изборима, нужно је статутом и прописом скупштине општине обезбедити механизме за спровођење избора и заштиту права у току избора за савете месних заједница. Управо из тог разлога, предложено је оснивање ових сталних радних тела, а даљим одредбама статута (чл. 53-55 Модела) прецизиран је њихов састав, број чланова, мандат и задаци и овлашћења. Такође, предвиђено је да се одлуком о месним заједницама ближе уреде питања везана за рад ових радних тела.

Члан 59. (*Заменик председника скупштине*) на нов начин, у складу са ЗЛС, уређује радноправни статус заменика председника скупштине, то јест утврђује под којим условима ово лице може бити на сталном раду у општини.

У члану 60. (Секретар скупштине) извршено је усклађивање са ЗЛС и са Законом о високом образовању, у делу који се односи на стручне и академске називе.

2. ИЗВРШНИ ОРГАНИ ОПШТИНЕ

2.1. ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ (чл. 62-66)

Чланом 65. Модела (Надлежност) је значајно проширен списак надлежности председника општине у односу на члан 44. Закона о локалној самоуправи. Овде су на једном месту наведени још неки послови председника општине које произлазе из неких других прописа, других одредаба Закона о локалној самоуправи или су природно повезани са функцијом председника општине. То су:

- Послови произашли из Закона о буџетском систему, којим је предвиђено да надлежни извршни орган оснива општинску службу за инспекцију коришћења буџетских средстава и службу за интерну ревизију. На исти начин је дефинисана одговорност за извршење буџета а следствено томе и обавеза извештавања скупштине о извршењу буџета. Будући да је председник општине наредбодавац за извршење буџета, предложено је да он обавља и наведене послове везане за буџет и извршење буџета. Међутим, правно је могуће утврдити надлежност другог извршног органа општине – општинског већа (што су поједине општине и учиниле важећим статутима), па у том случају треба редефинисати надлежност председника општине (изоставити тач. 4. и 21. члана 65.), односно допунити надлежност општинског већа (члан 69. Модела).

На истом закону засноване су надлежности из тач. 5 и 6 овог члана (оснивање буџетског фонда и давање сагласности на опште акте којима се уређује број и структура запослених у установама које се финансирају из буџета општине и на број и структуру запослених и других лица која се ангажују на остваривању програма или дела програма корисника буџета општине).

- Послови произашли из Закона о јавној својини (тачке 11-14) за које је оцењено да ће се на овај начин ефикасније обављати.

- Будући да је председник општине инокосни извршни орган, предвиђено је да у име општине закључује уговоре на које је овлашћен законом, статутом или одлуком скупштине (тач. 15, 16. и 18.).
- Информисање јавности о свом раду (тачка 22), подношење жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа општине онемогућава вршење надлежности општине (тачка 23) образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 24) и овлашћење за постављање и разрешење помоћника председника општине (тачка 25.), представљају конкретизацију одговарајућих одредаба Закона о локалној самоуправи.
- Остале надлежности председника општине произлазе из Закона о ванредним ситуацијама (тачка 19.), Закона о проглашењу дана жалости (тачка 20) и Закона о одбрани (тачка 26.)

Члан 66 (Помоћници председника општине) утемељен је на новим решењима из Закона о локалној самоуправи. Број помоћника одређује се статутом у зависности од броја становника у општини према подацима последњег пописа становништва – у општини до 15.000 становника може бити постављен један помоћник, у општини до 50.000 становника највише два помоћника, а у општини до 100.000 највише три помоћника. Постављају се у кабинету председника општине, најдуже док траје дужност председника или док их он не разреши. Ово решење примењиваће се од првих наредних избора за одборнике скупштине општине као што је предвиђено завршним одредбама ЗЛС и овог Модела.

2.2. Општинско веће (чл. 67-80)

Члан 67. (Састав и избор) такође је усклађен са новим решењима из ЗЛС. Број чланова општинског већа одређује се статутом, у зависности од броја становника општине према подацима последњег пописа становништва - у општини до 15.000 становника може да има до пет чланова, у општини до 50.000 становника до седам чланова, а у општини до 100.000 највише девет чланова (односи се на чланове које на предлог председника општине бира скупштина општине). Такође је у складу са ЗЛС прецизирано да о избору председника општине, заменика председника општине и чланова општинског већа, скупштина општине одлучује истовремено и обједињено.

Члан 69. (*Надлежност општинског већа*) пописује надлежности већа и поред послова из члана 46. Закона о локалној самоуправи садржи и:

- Доношење аката на основу овлашћења из чл. 9. и 10. Закона о инспекцијском надзору (тачка 7.). Надлежност овог органа утврђена је полазећи од природе ових аката (спроводбени акти), као и од чињенице да се ради о сасвим новим актима који тек треба да се потврде у пракси, што претпоставља потребу да се чешће прилагођавају, односно мењају према потребама праксе,

- Предлагање аката које доноси скупштина општине ради заштите општег интереса у јавном предузећу и друштву капитала чији је оснивач општина (тачка 10), што произлази из Закона о јавним предузећима,
- Одлучивање о употреби средстава текуће и сталне буџетске резерве, што произлази из Закона о буџетском систему (тачка 11.),
- Доношење Плана одбране (тачка 15.), у складу са препоруком Регионалног центра Министарства одбране,
- Доношење Процене угрожености и Плана заштите и спасавања у ванредним ситуацијама и План заштите од удеса (тачка 16.), засновано на Закону о ванредним ситуацијама,
- Образовање жалбене комисије, у складу са Законом о запосленима у АП и јединицама локалне самоуправе (тачка 17),
- Образовање стручних саветодавних радних тела за поједине послове из своје надлежности (тачка 18);
- Информисање јавности о свом раду (тачка 19); и
- Доношење пословника о раду (тачка 20), што произлази из члана 47. Закона о локалној самоуправи;
- Коначно, тачком 21. предвиђено је да општинско веће врши и друге послове у складу са законом, што је преузето из ЗЛС.

Посебно напомињемо да је Моделом предвиђено да Општинско веће поставља општинског правобраниоца (тачка 14.), јер је такво решење предложено и у Моделу одлуке о општинском/градском правобранилаштву који је СКГО припремила 2014. године, а на који Министарство правде није имало примедби. Према нашим сазнањима, већи број јлс је својим актима предвидело да правобраниоца поставља (бира, односно именује) скупштина општине. Сматрамо да нема сметњи да се такво решење задржи, али у том случају треба на одговарајући начин кориговати надлежност скупштине, односно општинског већа.

Чланови 73. и 74. односе се на Привредни савет, које општинско веће образује као своје саветодавно тело. Економски развој, као изузетно важна функција локалних власти, је Законом о локалној самоуправи препознат као посебна надлежност општине. На овај начин се разрађује та надлежност општине.

Чланови 76-79 односе се на разрешење и оставку председника општине, заменика председника општине и члана Општинског већа и њиховом дејству. До промене ЗЛС из 2018. године, оставка председника општине, као основ за престанак мандата, није била уређена Законом, те није била уређена ни Моделом статута из 2008. године. Такође, није било уређено ни поступање по оставци ових функционера. Последњим изменама и допунама ЗЛС поступање по поднетој оставци председника општине је уређено, а пракса је наметнула потребу да се ближе уреди и поступање по поднетој оставци заменика председника општине и члана општинског већа (има примера да ова лица остају на дужности и врше све послове веома дуго). Из тог разлога, предложена је обавеза председника општине

да на првој наредној седници скупштине општине поднесе предлог за избор новог заменика председника општине, односно члана општинског већа.

3. ОПШТИНСКА УПРАВА (чл. 81-93)

У овом моделу уређена су у целини оба модалитета организовања општинске управе: Варијанта I за општине које су општинску управу организовале као јединствен орган и Варијанта II за општине које су организовале више општинских управа за поједине области (могућност коју имају општине са преко 50.000 становника).

У суштини, задржане су одредбе предложене одговарајућим моделима статута општине из 2008. године, делимично измењене или допуњене првенствено у складу са променама ЗЛС.

У члану 81. (Општинска управа) општинска управа редефинисана је на начин предвиђен ЗЛС.

У члану 82. (Надлежност), надлежности утврђене ЗЛС допуњене су вођењем законом предвиђених евиденција (евиденција непокретности у јавној својини општине, регистар стамбених заједница на територији општине). Ова надлежност произлази из посебних закона који препуштају општини да својим актима одреди орган надлежан за вршење наведених послова (Закон о јавној својини и Закон о становању и одржавању зграда). Такође, према новим одредбама ЗЛС, општинска управа је дужна да пружа помоћ месним заједницама у обављању административно-техничких и финансијско-материјалних послова, па је таква обавеза унета и у Модел статута.

У члану 83. (*Начела деловања општинске управе*), основне смернице за деловање општинске управе – стручност, непристрасност и политичка неутралност и оријентисаност на потребе грађана, допуњене су законом утврђеним обавезама општинске управе у поступку решавања о правима, обавезама или правним интересима странке. Ове обавезе произлазе из ЗЛС и имају за циљ да побољшају положај странака у поступку.

У члану 85. (Руковођење) извршено је усклађивање стручних и академских назива са ЗЛС, односно са Законом о високом образовању, а услов који се односи на положен стручни испит за рад у органима државне управе представља усклађивање са ЗЛС, односно са Законом о запосленима у органима АП и ЈЛС.

Члан 87. (*Одговорност начелника општинске управе*) такође је последица усаглашавања са изменом ЗЛС која има за циљ да се отклони стање дуалитета у досадашњем положају начелника управе. Будући да општинско веће поставља начелника општинске управе и врши надзор над њеним радом, не постоји однос одговорности начелника општинске управе према скупштини.

У члану 88. (Уређење Општинске управе) извршено је усклађивање са ЗЛС и Законом о запосленима у АП и ЈЛС.

У члану 89. (Овлашћења у вршењу управног надзора), тачка 2) је измењена у односу на текст ЗЛС, јер новим Законом о прекршајима није предвиђена могућност прописивања и изрицања мандатне казне за јединице локалне самоуправе.

4. Општинско правобранилаштво

Модел садржи само једну одредбу о овом органу (члан 94.), као и овлашћење да се образовање, уређење и организација овог органа уреде одлуком Скупштине општине у складу са законом и другим прописима.

V НЕПОСРЕДНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА У ОСТВАРИВАЊУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 95-104)

У овом делу Модела уређена су сва три законом предвиђена облика непосредног учешћа грађана у остваривању локалне самоуправе: грађанска иницијатива, збор грађана и референдум.

Ове одредбе су у истоветном тексту биле садржане и у Моделу статута општине из 2008. године, изузев две одредбе:

- У члану 96, у ставу 3, прецизиран је број грађана потребан за пуноважно покретање грађанске иницијативе: 5% уместо досадашњих најмање 5%, што би требало да отклони могућу неизвесност у погледу успеха покретања грађанске иницијативе јер је важећа формулација давала могућност да се статутом општине предвиди знатно већи проценат (негде и 25%). Поменути разлог условио је и одговарајућу измену ЗЛС, а ова одредба представља усаглашавање са том изменом,
- Измењена је, односно прецизирана формулација става 4. у члану 101. Модела, такође ради усклађивања са изменом ЗЛС.

Осим наведених, законом утврђених облика непосредног учешћа грађана у остваривању локалне самоуправе, у овој глави предвиђена су и уређена још два права грађана: право на петицију и право на притужбе грађана. Право на петицију је новина у Моделу, а представља конкретизацију права установљеног чланом 56. Устава.

VI ДРУГИ ОБЛИЦИ УЧЕШЋА ГРАЂАНА У ПОСЛОВИМА ОПШТИНЕ (чл. 105-115)

Поред облика непосредног учешћа, грађани у пословима општине учествују и на друге начине. Одредбе у овом делу Модела су инспирисане постојећом праксом у општинама, односно иницијативама за њихово унапређење које је Стална конференција градова и општина прикупила од својих чланица и партнерских организација.

Чланови 105-107. су посвећени Савету за развој општине, који је дефинисан као самостално радно тело општине задужено за учешће у дефинисању стратешких, развојних приоритета општине. образовање овог савета било је предложено Моделом статута општине из 2008 године. Будући да је пракса потврдила оправданост постојања овог тела, ове одредбе су, у истоветном тексту, задржане и у овом моделу.

Члан 108. у највишем акту општине инситуционализује облик консултовања грађана које многе општине дуже време успешно реализују. Смисао ове и осталих одредаба у овом делу јесте да мотивише и оне општине које овакву праксу још нису увеле да консултовање грађана о важним питањима укључе као незаобилазну фазу у доношењу одлука.

Одредбама о јавној расправи (чл. 109-115) прецизиран је и знатно детаљније уређен овај облик учешћа грађана у поступку доношења општинских прописа и других значајнијих аката. Намера Модела јесте да, са једне стране, учини поступак доношења одлука у општини што транспарентнијим и доступнијим грађанима, а са друге да поступак спровођења расправа што више поједностави, како он не би представљао терет за функционисање органа општине.

Чланом 109. дефинисан је појам и облици организовања јавне расправе, као и обавеза организатора да обезбеди услове за учешће грађана из свих делова Општине. Такође, предвиђено је да се посебном одлуком скупштине ближе уреде начин и поступак организовања и спровођења јавне расправе.

Одређено је минимално време трајања јавне расправе (члан 110.) а свака општина може га другачије одредити у складу са својим потребама и локалним приликама.

Новину у ЗЛС представља прописивање обавезе надлежног органа да на интернет презентацији општине, односно на други примерен начин, обавести јавност да је отпочео рад на припреми прописа из надлежности општинске скупштине, па је таква одредба садржана и у овом моделу (члан 111.).

У члану 112. Модела наведени су случајеви у којима се јавна расправа обавезно спроводи – осим случајева одређених ЗЛС и овим чланом Модела, могуће је предвидети да се расправа обавезно спроводи и у поступку разматрања или доношења других аката за које општина оцени да би учешће грађана, односно транспарентност поступка, допринело побољшању квалитета тих аката (на пример, у поступку доношења аката или усвајања извештаја наведених у Моделу статута из 2008. године). Правило је да се јавна расправа спроводи о нацрту акта и да је организује општинско веће (генерално, веће је предлагач акта који доноси скупштина). Међутим, код појединих одлука, јавну расправу је неопходно спровести у ранијим фазама припреме, дакле пре утврђивања нацрта акта, јер је минимална могућност утицања јавности на решења која су већ садржана у нацрту акта (на пример, код одлуке о буџету, у делу који се односи на јавне инвестиције, требало би обезбедити могућност спровођења јавне расправе већ у поступку припреме и утврђивања нацрта Плана јавних инвестиција). Из тог разлога предвиђена је могућност да се јавна расправа спроведе и у ранијим фазама израде и да је може организовати други орган (на пример обрађивач акта), у складу са посебном одлуком којом се уређује јавна расправа.

Осим обавезне јавне расправе, Моделом је предвиђена могућност да се у поступку доношења и других општих аката споведе јавна расправа уколико то захтева предлагач акта или једна трећина одборника, односно предложи најмање 100 грађана са бирачким правом на територији општине. У овом последњем случају,

предлог се подноси по прописима који уређују грађанску иницијативу. Међутим, подношење захтева, односно предлога не ствара аутоматски обавезу организовања и спровођења јавне расправе, већ њихову оправданост претходно оцењује надлежно радно тело скупштине општине (члан 113.).

Чланом 114. Модела уређен је поступак организовања и спровођења јавне расправе. Значајно је прописивање обавезе објављивања јавног позива за учешће у јавној расправи, програма спровођења расправе и нацрта акта који је предмет јавне расправе. Такође је предвиђена обавеза надлежног органа да о спроведеној расправи сачини извештај који обавезно садржи све предлоге и сугестије изнете на расправи, као и ставове надлежног органа о тим предлозима са образложењем разлога за њихово прихватање, односно неприхватање.

Орган надлежан за утврђивање предлога акта који је био на јавној расправи, дужан је да приликом утврђивања предлога води рачуна о предлозима и сугестијама датим на јавној расправи (члан 115.).

VII МЕСНА САМОУПРАВА (чл. 116-127)

Изменама и допунама ЗЛС из 2018. године учињен је значајан корак у отклањању бројних недостатака у практичној примени овог закона у области рада и функционисања месних заједница. Бројни проблеми и конфликти у раду органа месних заједница, настали због недовољног или непрецизног одређивања надлежности органа месних заједница и њиховог односа са органима јлс, посебно у делу надзора над радом органа месних заједница, доводили су до њихове неефикасности, као и до потребе да Уставни суд у својим бројним одлукама утврђује незаконитост одредаба статута или општинских аката јлс који се односе на месне заједнице (посебно на однос органа месних заједница са органима јлс).

Следећи те измене и допуне ЗЛС, у овој глави Модела се:

- Прецизније одређује круг овлашћених предлагача за оснивање, укидање или промену подручја месне заједнице, уз значајно дефинисање улоге грађана у овом поступку (члан 119.),
- Јасно и потпуно дефинише садржина одлуке о месним заједницама (120.).
- Уређују питања везана за избор и мандат савета месне заједнице (основни представнички орган грађана на подручју месне заједнице) и овлашћења општине у погледу доношења одлука о избору савета, као и основни делокруг рада савета (члан 121.),
- Прописују разлози за распуштање савета, поступак за доношење одлуке о распуштању савета, као и начин обављања текућих и неодложних послова до конституисања новог савета (члан 122.),
- Прецизира обавеза Општинског већа да даје сагласност на финансијски план месне заједнице – акт који утврђује износ средстава намењених месним заједницама, који треба да буде у складу са одлуком о буџету (члан 123.),
- Уређују облици и начин вршења надзора над радом и актима месне заједнице (чл. 126. и 127.). Моделом је предложено да Општинско веће, као орган надлежан за вршење надзора над радом и актима месне заједнице, покреће поступак за оцену

у уставности и законитости општег акта месне заједнице ако сматра да тај акт није у сагласности са Уставом и законом. Такође, уређен је поступак утврђивања сагласности општег акта месне заједнице са статутом или другим општим актом општине, као и предузимање одређених мера у поступку финансијске контроле рада месне заједнице. За доношење појединачних аката у овим поступцима предложена је надлежност председника Општине.

Такође је, у складу са Законом о јавној својини, предвиђено да месна заједница има право коришћења на непокретностима које су у јавној својини општине.

VIII САРАДЊА И УДРУЖИВАЊЕ ОПШТИНЕ (чл. 128-137)

Члановима 128-133. Модела разрађени су облици међуопштинске сарадње којима се стварају услови за бржи економски развој општина и за рационалније или стручније обављање појединих послова из надлежности општине. Овим облицима сарадње законодавац је посветио посебну пажњу и у потпуности их уредио путем измена и допуна ЗЛС, а одредбе предложене Моделом представљају њихово усаглашавање са тим изменама и допунама.

Чланом 129. утврђени су обавезни елементи споразума о сарадњи који треба да обезбеде стабилност у обављању послова и правну сигурност. Одлуку о закључивању споразума доноси скупштина општине апсолутном већином гласова и дужна је да га у законом утврђеном року достави министарству надлежном за локалну самоуправу који води евиденцију о свим закљученим споразумима.

Чланом 130. уређено је заједничко обављање поверених послова, што представља значајну новину установљену законом, са циљем да се омогући свим, а нарочито мањим општинама које немаје адекватне административне и друге капацитете, да потпуније, односно заједнички обављају поверене послове. Уређене су две ситуације – прва, закључивање споразума по предлогу две или више јлс (уређена је ЗЛС), и друга, по предлогу надлежног органа државне управе (уређена Законом о државној управи). Оба облика сарадње реализују се у складу са посебном уредбом Владе РС којом се уређују ближи услови и начин заједничког извршавања поверених послова. Разлика између поменутих облика сарадње је у томе што се други облик реализује (ступа на снагу) после прибављања сагласности Владе РС.

Даље одредбе односе се на споразуме о сарадњи закључене ради оснивања заједничког органа (члан 131.), односно на споразуме којима општина уступа обављање послова из своје надлежности другој општини, односно граду (члан 132.). Ове одредбе преузете су из Закона о локалној самоуправи. Слично је са чланом 133. Модела којим је уређен престанак важења споразума о сарадњи.

Члан 137. утемељен је на ЗЛС и ствара обавезу општине да преко својих органа прати процес европских интеграција и развија за то потребне административне капацитете.

IX ЗАШТИТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ (чл. 138-148)

У овом делу Модела одређен је орган општине надлежан за покретање поступка за оцену уставности или законитости закона или другог општег акта РС или АП којим се повређује право на локалну самоуправу (члан 139), као и орган надлежан за подношење жалбе Уставном суду ако се појединачним актом или радњом државног органа или органа општине онемогућава вршење надлежности општине (члан 140). Обе одредбе представљају конкретизацију одговарајућих одредаба ЗЛС.

Чланови 141-148. Модела су посвећени локалном омбудсману и уређују положај локалног омбудсмана, његов делокруг, поступање, услове и начин избора и разрешења, однос према скупштини и средства за рад локалног омбудсмана. Суштински идентичне одредбе садржане су у Моделу из 2008. године (односе се на заштитника грађана), а предложена измена назива представља усклађивање са ЗЛС. Из истог разлога, експлицитно је наведено да локални омбудсман своје послове обавља самостално и независно.

За општине са мултиетничким саставом становништва припремљено је више одредаба које се односе на образовање и рад Савета за међунационалне односе. Већина тих одредаба садржана је у Моделу из 2008 године, а одговарајуће новине унете су ради усклађивања са последњим изменама ЗЛС. То се односи на искључење могућности да одборник у скупштини општине буде истовремено и члан Савета, начин предлагања представника српског народа и обавезу подношења скупштини општине шестомесечног извештаја о раду Савета.

X АКТИ ОПШТИНЕ (чл. 156-159)

У овом делу Модела су излистани најчешћи акти (општи и појединачни) које доносе органи општине, њихова међусобна хијерархија и објављивање и ступање на снагу.

XI ТУМАЧЕЊЕ, ДОНОШЕЊЕ И ПРОМЕНА СТАТУТА (чл. 160 и 161)

У овом делу Модела су одредбе о овлашћењу скупштине општине да даје аутентично тумачење одредаба статута и о поступку за промену или доношење новог статута – овлашћеним предлагачима, поступку израде и доношења статута, односно акта о промени статута и одлучивању скупштине општине о предлогу.

XII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 162-169)

Моделом је предвиђено да се општински прописи ускладе са одредбама новог статута у року од 6 месеци од ступања статута на снагу (члан 162). Исти рок предвиђен је за доношење нових одлука на основу овог статута (члан 163).

Предвиђено је да скупштина општине именује органе за спровођење избора за савете месних заједница, у року који утврди свака општина у складу са својим потребама и фактичким стањем. Именовање треба да буде истовремено како би се обезбедили сви услови за спровођење ових избора (члан 164.).

Посебном одредбом одређени су рокови за доношење, односно усклађивање планских докумената са овим статутом. Рокови за њихово доношење, односно усклађивање, одређени су у складу са Законом о планском систему РС (члан 166). Предвиђена је одложена примена појединих одредаба статута – одредаба које се односе на број чланова општинског већа, постављење и број помоћника председника општине и спровођење обавезног поступка јавне расправе за планирање инвестиција у одлуци о буџету (члан 167.).

Свака скупштина општина би, у складу са својом ситуацијом, требало да утврди прелазне и завршне одредбе у вези са избором и успостављањем одговарајућих тела, доношењем одговарајућих посебних одлука и сл. – у зависности од тога која од тих тела већ постоје, односно да ли је и у којој мери потребно усклађивати одлуке и друге акте са одредбама новог статута. Такође, рокови за ове радње зависе од процене обима посла и капацитета општинских служби у датим општинама.